

Vlaams
Parlement

stuk **2166** (2012-2013) – Nr. 1
ingediend op 28 augustus 2013 (2012-2013)

Ontwerp van decreet

betreffende deugdelijk bestuur
in de Vlaamse publieke sector

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet d.d. 1 februari 2013	35
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	45
Advies van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken	51
Protocol houdende de conclusies van de onderhandelingen van 18 februari en 18 maart 2013 die gevoerd werden in het Sectorcomité XVIII Vlaamse Gemeenschap en Vlaams Gewest	57
Voorontwerp van decreet d.d. 26 april 2013	63
Advies van de Raad van State	73
Ontwerp van decreet	87

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. Inleiding**1.1. Situering**

De afgelopen decennia zijn er in de private sector een aantal codes goedgekeurd m.b.t. het deugdelijk bestuur in de bedrijven ('corporate governance'), met name de code-Daems voor beursgenoteerde bedrijven en de code-Buysse voor niet-beursgenoteerde bedrijven. Beide codes omschrijven 'corporate governance' als "een reeks regels en gedragingen die bepalen hoe vennootschappen worden bestuurd en gecontroleerd".

Aangezien de publieke sector werkt met belastinggeld en verantwoordelijk is voor de optimale besteding ervan, kan ze op dat vlak niet achterblijven en moet ze evenzeer waken voor een deugdelijk bestuur binnen de diverse geledingen van de overheid ('government governance').

Het S-Bov-rapport over 'Deugdelijk bestuur in de Vlaamse overheid anno 2008' ⁽¹⁾ neemt de definitie over die de directie Accountancy van de Nederlandse Rijksoverheid hanteert: government governance wordt gedefinieerd als "het waarborgen van de onderlinge samenhang van de wijze van sturen, beheersen en toezicht houden van een overheidsorganisatie, gericht op een efficiënte en effectieve realisatie van beleidsdoelstellingen, alsmede het daarover op open wijze communiceren en verantwoording afleggen ten behoeve van de belanghebbenden."

Hetzelfde rapport wijst echter ook op de verschillpunten met het deugdelijk bestuur in de private sector, zoals de eigenheid van bestuur in de overheid, de structuur en het primaat van de politiek.

De vroegere 3 R's (rechtmatigheid, rechtszekerheid en rechtsgelijkheid) blijven wel belangrijk in een overheidsbeleid. Anderzijds streeft een nieuwe overheid ook naar 3 E's (effectiviteit, efficiëntie, en economie ofwel zuinigheid). Verantwoordelijkheden moeten duidelijk afgebakend zijn. Responsabilisering en aanspreekbaarheid zijn belangrijke aspecten daarin.

Zowel het regeerakkoord als de beleidsnota Bestuurszaken kondigen aan dat er in deze regeerperiode acties zullen worden ondernomen op vlak van deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector.

1.2. Regeerakkoord

Punt IV van het regeerakkoord 2009-2014 (een slagkrachtige overheid) bepaalt bij punt 1. 'Een slagkrachtige werking van het overheidsapparaat' het volgende inzake deugdelijk bestuur bij de Vlaamse overheid:

"De Vlaamse overheid zal erover waken dat in al haar agentschappen en alle nv's waaraan zijn rechtstreeks participeert en waar zij deel uitmaakt van de algemene vergadering en/of de Raad van Bestuur: a) de principes van deugdelijk bestuur worden toegepast, in het bijzonder dat er transparante verantwoordingstructuren zijn; b) qua loonbeleid:

- een billijke verhouding tussen toplonen en lonen van het personeel in acht wordt genomen;

¹ S-bov-rapport J. Spanhove en K. Verhoest "Deugdelijk bestuur in de Vlaamse overheid anno 2008", pag. 35.

- de variabele vergoedingen worden bepaald op basis van een beleid dat gericht is op de lange termijn, met een balans tussen financiële en niet-financiële doelstellingen (zoals bijvoorbeeld de evoluties van de klantentevredenheid, kwaliteit van de dienstverlening, energiebesparingen, vermindering negatieve milieu-impact, personeelstevredenheid, deugdelijk bestuur enzovoort);
- de vertrekpremie van uitvoerende bestuurders, binnen de wettelijke mogelijkheden, wordt beperkt tot één vast jaarsalaris.”.

1.3. Beleidsnota Bestuurszaken

De beleidsnota Bestuurszaken 2009-2014 nam deze tekst grotendeels over en voegde volgende twee elementen toe:

- de reeds geleverde inspanningen in het kader van deugdelijk bestuur, met name de openbaarheid over het gevoerde beloningsbeleid en de werking van het remuneratiecomité, zullen worden verder gezet;
- de opname van onafhankelijke bestuurders in de raden van bestuur van de Vlaamse overheidsbedrijven zoals voorzien in verschillende decreten.

De beleidsnota vermeldt ook dat de minister van Bestuurszaken het initiatief zal nemen om deze elementen zo snel mogelijk inhoudelijk uit te werken en de meest gepaste implementatiewijze te bepalen in functie van de versterking van het deugdelijk bestuur.

1.4. Bestaande initiatieven op vlak van deugdelijk bestuur bij de Vlaamse overheid

Op dit ogenblik bestaan er reeds diverse reglementaire teksten of andere initiatieven op vlak van deugdelijk bestuur bij de Vlaamse overheid.

Bij wijze van voorbeeld kan worden verwezen naar volgende initiatieven:

1.4.1 Kaderdecreet BBB

In de vorige regeerperiode werd de Vlaamse overheid grondig geherstructureerd met de inwerkingtreding van nieuwe departementen, intern en extern verzelfstandigde entiteiten (IVA's, EVA's) in de diverse beleidsdomeinen:

- er is een duidelijke taakafbakening tussen enerzijds de departementen die instaan voor beleidsvoorbereiding en beleidsevaluatie en anderzijds de agentschappen die instaan voor de beleidsuitvoering;
- de ministers sturen de departementen en agentschappen aan door middel van management- en beheersovereenkomsten die in een latere fase samen met de personeelsplannen deel zullen uitmaken van ondernemingsplannen (de managementovereenkomsten zijn evenwel niet decretaal verankerd);
- de lijnmanagers werden geresponsabiliseerd;
- een ander basisprincipe van BBB is de primauteit van de politiek.

Het decreet op de strategische adviesraden vormt de kaderregeling voor de strategische adviesraden.

1.4.2 Efficiëntie en effectiviteit

De Vlaamse Regering heeft niet enkel nieuwe entiteiten opgericht, maar ook initiatieven genomen die moeten leiden tot een verhoging van de efficiëntie en de effectiviteit van deze entiteiten. In die zin werd in deze regeerperiode bijvoorbeeld de Commissie Efficiënte en Effectieve Overheid opgericht en werden met het lijnmanagement van de diensten van de Vlaamse overheid op diverse vlakken afspraken gemaakt om te komen tot een efficiëntere en effectievere werking.

1.4.3 *Het charter voor samenwerking tussen de Vlaamse Regering en de Vlaamse administratie*

In deze regeerperiode werd ook het charter tussen de Vlaamse Regering en de Vlaamse administratie ondertekend. Dit charter bevat afspraken over:

- bevoegdheden en verantwoordelijkheden;
- samenwerking; en
- wederzijdse afstemming.

1.4.4 *Uitwerking van een integriteitsbeleid bij de diensten van de Vlaamse overheid*

In de vorige regeerperiode werd een integriteitsbeleid uitgewerkt voor de diensten van de Vlaamse overheid. De belangrijkste verwezenlijkingen op dit vlak waren de volgende:

- de aanstelling van een integriteitscoördinator;
- een nieuwe deontologische code met ruimer toepassingsgebied;
- een aantal omzendbrieven m.b.t. het detecteren van knelpuntfuncties, invoering van de dubbele handtekening, verbod op draaideurconstructies;
- de organisatie van dilemmatrainingen;
- het voeren van integriteitsaudits (door IAVA);
- de ondertekening van het protocol ter bescherming van de klokkenluiders.

1.4.5 *Transparantie inzake de verloning*

De Vlaamse Regering verleende op 1 juli 2007 haar goedkeuring aan het aangepast beloningsbeleid voor de topambtenaren bij de diensten van de Vlaamse overheid, waarbij onder meer de mandaattoelage werd ingevoerd.

Tegelijkertijd verleende de Vlaamse Regering ook haar goedkeuring aan een nota inzake de verhoogde openbaarheid van het beloningsbeleid bij de Vlaamse overheid. Deze openbaarheid werd opgedeeld in drie niveaus:

- niveau 1: informatie die extern bekend gemaakt wordt (het salaris, de eindejaarstoelage en het vakantiegeld);
- niveau 2: informatie die enkel intern binnen de entiteit bekend wordt gemaakt (prestatietoelagen en projectleiderstoelagen);
- niveau 3: informatie die niet (extern of intern) wordt bekend gemaakt, maar wel wordt gearhiveerd bij het departement bestuurszaken, teneinde met kennis van zaken een coherent beloningsbeleid te kunnen voeren.

Het toepassingsgebied van deze nota is evenwel beperkt tot de entiteiten die ressorteren onder het organisatiebesluit ⁽²⁾, aangevuld met de secretariaten van de strategische adviesraden, en gold bijvoorbeeld niet voor de VOI's of de vennootschappen die zijn opgericht bij wet of decreet en waar de Vlaamse Regering 50% of meer zeggenschap heeft.

Deze nota gaf aanleiding tot een omzendbrief die een aantal praktische richtlijnen bevatte in uitvoering van de nota ⁽³⁾, maar werd niet reglementair verankerd in een decreet, een besluit van de Vlaamse Regering of een code.

² Besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie.

³ Omzendbrief PEBE/DVO/2007/18 van 6 juli 2007.

1.4.6 *Codes inzake deugdelijk bestuur*

Een aantal entiteiten beschikt reeds over een code deugdelijk bestuur, bijvoorbeeld LRM⁽⁴⁾, PMV, VITO, FWO, Herculesstichting, VRT en Jobpunt Vlaanderen, die aspecten regelen zoals de rol en verantwoordelijkheden van de raad van bestuur, een gedragscode voor de leden van de raad van bestuur, de oprichting van een remuneratiecomité, audit, rapportering en bepalingen op vlak van integriteit.

1.4.7 *Het decreet inzake deugdelijk bestuur bij de investeringsmaatschappijen*

Het decreet van 15 december 2006 betreffende corporate governance en andere bepalingen inzake de investeringsmaatschappijen van de Vlaamse overheid bepaalt onder meer dat de Vlaamse Regering slechts overgaat tot het sluiten van een samenwerkingsovereenkomst met een investeringsmaatschappij (o.a. LRM en PMV) indien zij kan instemmen met de door de investeringsmaatschappij vastgelegde basisaannames, methodes en procedures die de werking van de investeringsmaatschappij afstemmen op de beginselen van de Belgische Corporate Governance Codes en de door de Vlaamse Regering aangewezen internationale aanbevelingen op het vlak van corporate governance.

1.4.8 *Het decreet inzake de genderdiversiteit in de adviesorganen en raden van bestuur van de Vlaamse overheid*

De code-Daems bepaalt dat de raad van bestuur moet worden samengesteld op basis van genderdiversiteit en diversiteit in het algemeen.

Voor de Vlaamse overheid geldt het decreet van 13 juli 2007 houdende bevordering van een evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse Overheid.

Krachtens artikel 3 van dit decreet mag, om een meer evenwichtige participatie van mannen en vrouwen te bevorderen, ten hoogste twee derde van de stemgerechtigde leden van een advies- of bestuursorgaan van de Vlaamse overheid van hetzelfde geslacht zijn.

In het regeerakkoord is volgende bepaling opgenomen:

“We maken werk van een verhoging van de minimale aanwezigheid van beide geslachten in Vlaamse advies- en bestuursorganen tot 40% en van een gefaseerde aanpak om te komen tot een minimale aanwezigheid van 5% van personen van allochtone afkomst.”.

Dit vergt een wijziging van het decreet van 13 juli 2007.

Theoretisch kan overwogen worden het decreet van 13 juli 2007, uitgebreid met een bepaling inzake de minimale aanwezigheid van allochtonen, te integreren in een decreet Deugdelijk Bestuur. Omdat dit decreet evenwel niet enkel betrekking heeft op bestuursorganen, maar ook op adviesorganen van de Vlaamse overheid, wordt voorgesteld dit niet te doen en deze afzonderlijke regeling te behouden.

1.4.9 *De leidraad interne controle / organisatiebeheersing*

Deze leidraad is het referentieraamwerk inzake organisatiebeheersing binnen de Vlaamse overheid (cf. VR 2008 3005 DOC.0501). De leidraad verenigt de thema's van het COSO-/ERM-model en de principes van deugdelijk overheidsbestuur om een zo ruim mogelijke invulling te geven aan het begrip interne controle / organisatiebeheersing. Deze raamwer-

⁴ Corporate Governance charter van de nv Limburgse Reconversie Maatschappij, goedgekeurd door de raad van bestuur op 23 december 2010.

ken leveren de theoretische onderbouw voor een efficiënte, effectieve, kwaliteitsvolle en ethische organisatie (beheersing).

1.10.10 Uitvoeren van een corporate governance scan

Guberna, instituut voor bestuurders, voerde een onderzoek uit inzake deugdelijk bestuur. Bedoeling was de principes inzake deugdelijk bestuur te promoten vanuit de overtuiging dat elke organisatie baat heeft bij het respecteren van een aantal relevante basisprincipes inzake deugdelijk bestuur wil zij haar handelingen op een meer efficiënte en doeltreffende manier realiseren.

Elke betrokken organisatie kreeg in december 2009 een verzoek om een gepersonaliseerd ‘goodgovernance’-traject uit te werken, met o.a. volgende aspecten:

1. evaluatie stand van zaken op vlak van toepassing basisprincipes;
2. eerste aanzet tot ontwikkelen van een stappenplan voor de verdere uitbouw van (beste) governancepraktijken;
3. opmaak van profielschetsen (aangewezen profielen en mix van profielen) met het oog op vernieuwing van bestuursraden.

1.10.11 Het besluit over de financiering van de bijzondere onderzoeksfondsen aan de universiteiten

De Vlaamse Regering verleende op 29 juni 2012 haar principiële goedkeuring aan het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering betreffende de financiering van de Bijzondere Onderzoeksfondsen aan de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap. In dit ontwerpbesluit worden de universiteiten gevraagd om in hun strategische beleidsplan in een afzonderlijk hoofdstuk bijzondere aandacht te besteden aan de principes van goed bestuur binnen het onderzoeksbeleid en om hun reglement voor de interne toewijzing van de middelen van het Bijzonder Onderzoeksfonds in te bedden in hun Charter Goed Bestuur.

1.10.12 Guberna-code

GUBERNA, instituut voor bestuurders, stelde een ontwerpcode op met een aantal principes en aanbevelingen inzake deugdelijk bestuur voor extern verzelfstandigde agentschappen.

Deze ontwerpcode bestaat uit een aantal principes die de pijlers vormen waarop deugdelijk bestuur binnen ieder extern verzelfstandigd agentschap dient te steunen. Tevens werden een aantal aanbevelingen ontwikkeld, die omschrijven hoe de principes moeten worden toegepast.

Net zoals bij de codes-Daems en Buysse werd ook hier ervoor geopteerd om te werken met aanbevelingen, eerder dan met een gedetailleerde reeks van regels omdat aanbevelingen de mogelijkheid bieden aan de EVA's om bij de invulling van de principes van deugdelijk bestuur rekening te houden met de specifieke kenmerken van de organisatie. Deze werkwijze laat maatwerk toe.

In de ontwerpcode is dan ook een grote mate van flexibiliteit ingebouwd. Net als bij de codes-Daems en Buysse werd ook hier geopteerd voor een ‘pas toe of leg uit’-benadering die aan de EVA's de mogelijkheid biedt om af te wijken van de aanbevelingen wanneer de specifieke kenmerken van het agentschap dit rechtvaardigen.

Deze ontwerpcode is niet goedgekeurd door de Vlaamse Regering, alhoewel een aantal elementen betrekking hebben op de verhouding tussen de raad van bestuur en de Vlaamse Regering en/of de functioneel bevoegde Vlaamse minister.

Deze code heeft ongetwijfeld de verdienste een aantal goede principes inzake deugdelijk bestuur bij de Vlaamse overheid op te lijsten. Positief is bijvoorbeeld dat in de ontwerpcode ook is opgenomen dat er onafhankelijke bestuurders zijn. Deze worden door de door de Vlaamse Regering aangestelde leden (dus niet door de regering zelf) aangesteld vanwege hun relevante expertise en onafhankelijkheid.

Deze code geldt enkel voor de extern verzelfstandigde agentschappen (publiek- en privaatrechtelijke EVA's) en dus niet voor de departementen, de IVA's en de VOI's (VRT, de Watergroep, GO!). Het verdient de voorkeur één omvattende visie uit te werken voor management- en beheersovereenkomsten, met – waar wenselijk/nodig – een aantal specifieke bepalingen voor de EVA's.

2. Advies strategische adviesraden

Het advies van de SERV (d.d. 11 maart 2013) en VLABEST (d.d. 21 maart 2013) werd uitgebracht.

Als een gevolg van deze adviezen werden enkele technische en inhoudelijke wijzigingen aan het ontwerp van decreet aangebracht.

2.1. Advies van de SERV

De SERV meent dat het ontwerp geen rekening houdt met de specifieke situatie van de VREG. De bepalingen inzake onafhankelijke bestuurders zijn in het geval van de VREG zonder voorwerp aangezien bij een energieregulator alle bestuurders onafhankelijk moeten zijn. In het geval van een energieregulator geldt een bijzondere bescherming, waardoor zij niet kunnen worden ontslagen door de Vlaamse Regering, tenzij in zeer uitzonderlijke gevallen. De figuur van een regeringscommissaris is onverenigbaar met de Europese onafhankelijkheidsvereisten van een energieregulator (en dus de VREG).

Het Energiedecreet hanteert een andere, aan de Europese derde Elektriciteits- en Aardgasrichtlijnen aangepaste definitie van het begrip 'onafhankelijkheid', waaraan alle leden van de Raad van Bestuur moeten voldoen. Het betreft onder meer de onafhankelijkheid van de sector van energieproductie, -levering, -distributie en -transport voor bestuurders en personeelsleden van een energieregulator. De aanstelling van onafhankelijke bestuurders (in de zin van dit decreet Deugdelijk Bestuur) is een mogelijkheid volgens het Energiedecreet. Het Energiedecreet zal voor wat de voorziening van deze 'onafhankelijke bestuurders' (definitie decreet Deugdelijk Bestuur) derhalve worden aangepast aan het decreet inzake deugdelijk bestuur (zoals dit ook voor het kaderdecreet BB gebeurt) zonder evenwel afbreuk te doen aan de onafhankelijkheidsvereisten voor alle bestuurders die reeds in het Energiedecreet (en in de Europese Elektriciteits- en Aardgasrichtlijnen) voorzien zijn.

De opmerking over het ontslag van onafhankelijke bestuurders is terecht en er werd hierover een uitzondering opgenomen voor de Vlaamse Regulator van de Electriciteits- en Gasmarkt (wijziging artikel 7).

Dat de figuur van regeringscommissaris onverenigbaar is met de Europese onafhankelijkheidsvereisten van een energieregulator (en dus de VREG) wordt opgenomen in de toelichting (artikel 10). Ook in de tekst van artikel 10 werd verduidelijkt dat de bepaling enkel geldt indien er een regeringscommissaris wordt aangeduid bij de entiteit.

In het advies van de SERV wordt de vraag gesteld of de VREG niet beter wordt gezien als een EVA sui generis, of er niet beter gekozen wordt voor een apart statuut, rechtstreeks onder het gezag van het Vlaams Parlement.

Het voorliggende ontwerp van decreet betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector heeft niet tot voorwerp om gemaakte keuzes in vraag te stellen. De functionele minister is bevoegd om het initiatief in deze te nemen.

De SERV vraagt om na te gaan of er naast de VREG nog andere instellingen zijn binnen de Vlaamse overheid met een specifiek statuut, waarvoor uitzonderingen op de bepalingen van het ontwerp van decreet nodig zijn, zonder dat dit mag leiden tot uitholling van de principes inzake deugdelijk bestuur.

De invoering van de regel dat een derde van de leden van de raad van bestuur een onafhankelijke bestuurder moet zijn heeft tot gevolg dat een aantal decreten nl. de oprichtingsdecreten van publiekrechtelijke EVA's, VOI's en nv's of statuten zullen moeten worden aangepast.

In het tweede lid van dit artikel 4 is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen. De Vlaamse Regering kan op gemotiveerd verzoek van de entiteit een uitzondering toestaan op de bepaling van het eerste lid. Hierbij heeft men entiteiten voor ogen waar de raad van bestuur paritair is samengesteld zoals de VDAB (de helft van de bestuurders zijn vertegenwoordigers van de werkgevers, de andere helft zijn vertegenwoordigers van de werknemers) en de VLAM (de helft van de bestuurders zijn vertegenwoordigers van de landbouwers, de andere helft zijn vertegenwoordigers van de consumenten).

De SERV vindt het aangewezen dat de memorie van toelichting de situatie van de strategische adviesraden verduidelijkt. Het ontwerp kan immers verwarring scheppen aangezien het enkel (voor sommige bepalingen) van toepassing is op de "secretariaten van de strategische adviesraden" (art. 2, 5°) en niet op de strategische adviesraden zelf.

De reden is dat de transparantie op het vlak van de strategische adviesraden reeds geregeld wordt in de bestaande regelgeving. Artikel 12 van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische adviesraden bepaalt immers dat de Vlaamse Regering de presentiegelden en de vergoedingen van de leden van de SAR's vaststelt. De Vlaamse Regering heeft hieraan uitvoering gegeven met het besluit van de Vlaamse Regering van 9 maart 2007 tot regeling van de presentiegelden en vergoedingen van strategische adviesraden en van raadgevende comités bij intern verzelfstandigde agentschappen.

Ingaand op het advies van de SERV werd de memorie van toelichting bij artikel 26 verduidelijkt (decreet is van toepassing op secretariaten van de strategische adviesraden, maar niet op de strategische adviesraden zelf).

De SERV vraagt tot slot dat de memorie van toelichting de relatie met de vzw-wetgeving verduidelijkt. Met name zou best worden uitgelegd waarom met de opname van onafhankelijke bestuurders in raden van bestuur niet geraakt wordt aan essentiële bepalingen van het vennootschapsrecht/vzw-recht.

De motivering waarom met de opname van de onafhankelijke bestuurders in de raden van bestuur niet geraakt wordt aan essentiële bepalingen van het vennootschapsrecht/vzw-recht werd toegevoegd in artikel 4 van de memorie van toelichting. Er kan verwezen worden naar de argumentatie bij het decreet van 13 juli 2007 houdende bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid.

2.2. Advies van VLABEST

VLABEST merkt in het advies op dat het decreet enkele, weliswaar belangrijke, aspecten regelt inzake deugdelijk bestuur, maar dat andere cruciale elementen over openbaarheid

van bestuur, behoorlijke regelgeving, transparantie, consultatie, genderevenwicht enzovoort, vervat zitten in andere decreets- of beleidsteksten. Deze opmerking is terecht, maar het was een bewuste keuze om met voorliggend ontwerp van decreet uitvoering te geven aan het regeerakkoord en enkele elementen te regelen inzake deugdelijk bestuur bij de Vlaamse overheid die tot nog toe niet of onvoldoende geregeld zijn. Het was m.a.w. de bedoeling om enkele hiaten te vullen. Zoals VLABEST zelf stelt zijn de andere elementen die ze aanhalen reeds geregeld in andere teksten zoals het decreet inzake openbaarheid van bestuur, het decreet inzake de evenredige samenstelling van advies- en bestuursorganen, en de consultatiecode. Ofschoon theoretisch wel zou kunnen worden overwogen om op langere termijn werk te maken van een gecodificeerd decreet waarin alle huidige decretale bepalingen die betrekking hebben op de relatie tussen de overheid en de burger worden opgenomen (niet enkel deze teksten die VLABEST aanhaalt, maar ook om andere bepalingen zoals het Klachtendecreet, het Ombudsdecreet en een aantal beginselen van behoorlijk bestuur), zal dit echter geen gemakkelijke oefening zijn gelet op het feit dat deze teksten meestal een verschillend toepassingsgebied kennen.

Zoals vermeld is het opzet van voorliggend decreet echter niet om bestaande decreten te codificeren in één decreet, maar wel om uitvoering te geven aan het regeerakkoord en een aantal aspecten te regelen inzake deugdelijk bestuur die tot nog toe niet of onvoldoende geregeld zijn.

VLABEST merkt ook op dat de definitie van deugdelijk bestuur niet is opgenomen in het decreet zelf. Deze opmerking is correct: de gehanteerde definitie van deugdelijk bestuur (die werd overgenomen van S-Bov) komt wel voor in de memorie van toelichting. Overeenkomstig de omzendbrief Wetgevingstechniek die wordt gehanteerd bij de diensten van de Vlaamse overheid wordt een definitie enkel in een reglementaire tekst opgenomen als dit noodzakelijk is, bijvoorbeeld wanneer men elke twijfel wil vermijden over het juiste begrip van een woord dat in de reglementaire tekst zelf voorkomt en verschillende vergelijkbare betekenissen heeft. De term ‘deugdelijk bestuur’ komt echter niet voor in het dispositief van de tekst en heeft dan ook geen verduidelijking. De opname van de gehanteerde definitie in de memorie van toelichting volstaat.

VLABEST meent dat het ontwerp van decreet een gemiste kans is om het decreet niet van toepassing te maken op de gehele Vlaamse publieke sector en verwijst daarbij naar de lokale en provinciale besturen, zonder evenwel het Vlaamse onderwijs te vermelden dat eveneens behoort tot de Vlaamse publieke sector. Zoals vermeld bij de vorige bemerking is het evenwel de bedoeling om met voorliggend decreet uitvoering te geven aan het regeerakkoord dat toegespitst is op de Vlaamse overheid. De meeste bepalingen van voorliggend decreet zijn trouwens niet toepasbaar op de Vlaamse lokale besturen of zijn reeds geregeld (bijvoorbeeld de secretarisnorm bij de lokale besturen die het equivalent is van de minister-presidentnorm die is opgenomen in voorliggend decreet).

Toch is het de bedoeling om ook voor de lokale besturen een analoog onderzoek te voeren en de eventuele hiaten op vlak van deugdelijk bestuur in kaart te brengen en desgevallend decretaal te regelen in het Provincie-, Gemeente- en OCMW-decreet.

VLABEST beveelt aan om een omvattende code op te stellen inzake deugdelijk bestuur, al erkent het dat voor sommige elementen een decretaal initiatief noodzakelijk is (bijvoorbeeld de 1/3 onafhankelijke bestuurders in de raden van bestuur). De elementen die in voorliggend decreet zijn opgenomen horen evenwel niet thuis in een code, maar moeten reglementair worden verankerd. Bij wijze van voorbeeld kan verwezen worden naar de Balkenendenorm in Nederland die is opgenomen in de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens of het statuut van de regeringscommissarissen dat in het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschap is geregeld bij besluit van de regering.

Zo heeft de federale overheid met een wet van 19 december 2012 ⁽⁵⁾ een dwingende bepaling ingevoegd dat de bezoldiging van de personeelsleden en mandatarissen hen rechtstreeks en uitsluitend als natuurlijk persoon worden betaald.

Het ontwerp van decreet is meer dan enkel een tekst met een symbolische functie, maar is een juridische norm (de hoogst mogelijke op Vlaams niveau!), die moet nageleefd worden door alle entiteiten die ressorteren onder het toepassingsgebied.

Het is juist dat bepaalde elementen van dit decreet vrij gedetailleerd zijn, maar als men bijvoorbeeld de verloning van de (top)ambtenaren wil plafonneren kan dit enkel door een duidelijke bovengrens te bepalen en ook duidelijk te bepalen welke verloningselementen worden meegenomen in de vergelijking. In die zin verschilt deze werkwijze niet van bijvoorbeeld de Balkenendenorm zoals deze is uitgewerkt in Nederland en van de secretarissenorm zoals deze reeds bestaat bij de Vlaamse lokale besturen.

Zoals VLABEST terecht stelt zullen alle geledingen van de Vlaamse overheid zich moeten confirmeren aan het decreet. Het voorstel van VLABEST om het Vlaams Parlement te mandateren om de voortgang van de uitvoering van de in het decreet opgenomen principes elke 3 jaar te evalueren is een waardevol voorstel en wordt meegenomen in het ontwerp van decreet. Het nieuwe artikel 31 is gebaseerd op de evaluatieregeling zoals opgenomen in het decreet Openbaarheid van bestuur van 26 maart 2004.

De argumenten die VLABEST aanhaalt ter motivering van dit voorstel werden opgenomen in de memorie van toelichting bij het decreet.

VLABEST haalt tenslotte aan dat ze op dit moment te weinig informatie heeft over de afwegingen die gemaakt zijn bij de totstandkoming van het decreet en geeft als concreet voorbeeld de minister-presidentnorm waarbij VLABEST de vraag stelt of het niet beter was geweest om de loonspanning als basis te nemen voor het bepalen van de loonnorm. VLABEST vraagt ook welke lessen te trekken zijn uit buitenlandse voorbeelden.

Voorliggend ontwerp van decreet is de reglementaire vertaling van de door de Vlaamse Regering op 13 juli 2012 goedgekeurde conceptnota waar voor de verschillende elementen binnen- en buitenlandse voorbeelden werden aangehaald en telkens een concreet voorstel werd geformuleerd met duiding bij de gemaakte afweging. In die zin kan de conceptnota in zekere zin worden beschouwd als een reguleringsimpactanalyse.

Zoals mondeling toegelicht aan VLABEST tijdens de hoorzitting m.b.t. het ontwerp van decreet werd inzake de minister-presidentnorm bewust gekozen – naar analogie met het Nederlandse voorbeeld (de Balkenendenorm) – om één enkele bovengrens te bepalen, eerder dan te werken met een norm gebaseerd op loonspanning zoals het voorstel van de Franse eerste minister, Jean-Marc Ayrault, om de lonen van de topmanagers van de Franse openbare bedrijven bij decreet te plafonneren tot nog twintig keer het salaris van de minst betaalde werknemer. De keuze die werd gemaakt met voorliggend decreet (en die ook analoog is aan de keuze bij de secretarissenorm voor de lokale besturen) heeft als voordeel dat er één uniforme regeling is die geldt voor alle entiteiten die onder het toepassingsgebied ressorteren en dat deze bovengrens transparant is, hetgeen veel minder het geval is indien elke entiteit een andere bovengrens kent (want telkens een andere loonspanning tussen de hoogste en de laagste lonen).

De conceptnota werd op 16 oktober 2012 toegelicht aan het de commissie Bestuurszaken en de commissieleden werd toen ook toelichting gegeven bij de gemaakte afwegingen voor

⁵ Wet van 19 december 2012 betreffende de bezoldiging van de personeelsleden en van de mandatarissen van de instellingen van openbaar nut, van de autonome overheidsbedrijven en de rechtspersonen waarop de staat rechtstreeks of onrechtstreeks een overheersende invloed uitoefent, als natuurlijke persoon (B.S. 28/1/2013 – 2e editie).

de diverse elementen die zijn opgenomen in het decreet. Bij de indiening van het decreet in het Vlaams Parlement werd de goedgekeurde conceptnota ook meegestuurd zodat er maximale transparantie is over de gemaakte keuzes.

3. Advies van de Raad van State

De Raad van State verleende advies nr. 53.337/3 op 12 juni 2013. Op de opmerkingen van de Raad van State werd als volgt gerepliceerd.

Bevoegdheid en algemene opmerkingen

1. In de punten 3.3.4.1. tot en met 3.3.4.4. van haar advies stelt de Raad van State dat met betrekking tot de pensioenregeling (artikel 22 van het ontwerp van decreet) een onderscheid moet worden gemaakt tussen verschillende categorieën van personeelsleden. Het artikel omtrent de pensioenregeling zou volgens de Raad van State niet van toepassing mogen zijn op de personeelsleden van de departementen en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid.

Op deze opmerking van de Raad van State wordt niet ingegaan. Het is correct dat de pensioenreglementering een federale bevoegdheid is, en de gemeenschappen en gewesten op grond van artikel 87, §3, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 niet normerend kunnen optreden.

Zoals de memorie van toelichting bij het decreet verduidelijkt, is de ratio legis van deze bepaling dat voor de entiteiten die onder het toepassingsgebied van dit decreet vallen, de pensioenregeling niet gunstiger is dan deze van een minister.

De cumulatie van een wettelijk pensioen (1e pijler) en een aanvullend pensioen (2e pijler) mag niet meer bedragen dan het maximumbedrag vastgesteld door de wet-Wyninckx (wet van 5 augustus 1978) of € 46.882,74 niet geïndexeerd.

Aangezien de Vlaamse overheid inzake het wettelijk pensioen (1e pijler) niet bevoegd is, slaat de bepaling van het ontwerp van decreet de facto op de 2e pijler.

De gemeenschappen en gewesten zijn op basis van de wet van 13 maart 2003 (wet-Vandenbroucke) wel bevoegd om een aanvullende pensioenregeling (2e pijler) uit te werken voor contractuele personeelsleden in overheidsdienst, ook voor de entiteiten vermeld onder artikel 2, §1, 1°. Enkel een 'kaderwet' ontbreekt hier nog.

Van zodra deze kaderwet er is, zullen aanvullende pensioenregelingen voor contractuele personeelsleden in overheidsdienst kunnen uitgewerkt worden, ook voor de contractuele personeelsleden van de ministeries en agentschappen zonder rechtspersoonlijkheid (artikel 2, §1, 1°, van het ontwerp van decreet). Bijgevolg is het niet opportuun de entiteiten vermeld onder artikel 2, §1, 1°, nu uit te sluiten van het toepassingsgebied van dit artikel.

2. De Raad van State stelt in haar advies dat hoofdstuk 5 (geldelijke bepalingen) geen toepassing kan vinden op de departementen en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid, en stelt voor deze entiteiten uit te sluiten van het toepassingsgebied.

Ingaan op deze opmerking van de Raad van State zou het toepassingsgebied dermate beperken dat de grote doelstellingen van dit ontwerp van decreet (vertaling van de conceptnota 'Overheid in ruime zin') worden ondermijnd.

Bovendien, de bepalingen van het ontwerp van decreet beperken wel enigszins de bevoegdheid van de Vlaamse Regering, maar sluiten niet uit dat de Vlaamse Regering van zijn

bevoegdheid op grond van artikel 87, §§1 en 3, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 toch gebruik maakt, maar dan wel binnen de contouren van dit decreet.

3. De Raad beveelt aan om in de toelichting de verhouding tussen de verschillende regelingen (decreet Deugdelijk Bestuur en de sectorale regelingen) te verduidelijken.

Bij artikel 32 van de toelichting is reeds opgenomen dat de regel dat een derde van de raad van bestuur een onafhankelijke bestuurder moet zijn tot gevolg heeft dat een aantal decreten en statuten moet worden aangepast.

Ook in de toelichting bij het hoofdstuk over de regeringscommissarissen wordt opgenomen dat de generieke regels betreffende hun aanstelling moeten worden gerespecteerd in de sectorale regelingen.

Ook wat betreft de geldelijke bepalingen is het voor de hand liggend dat de sectorale regelingen de bepalingen van dit decreet moeten respecteren. Indien nodig moeten de sectorale regelingen worden aangepast.

4. De Raad stelt in punt 5.3 van haar advies dat wat betreft de bepaling in het ontwerp van decreet met betrekking tot de verruiming van het werkingsgebied van het Remuneratiecomité, het aan de decreetgever niet toekomt om rechtstreeks taken toe te vertrouwen aan het remuneratiecomité. De decreetgever zou volgens de Raad enkel delegatie kunnen verlenen aan de Vlaamse Regering om voor de in artikel 2, §1, 2° tot 9°, bedoelde rechtspersonen ook opdrachten te geven aan het remuneratiecomité.

Op deze bemerking van de Raad wordt niet ingegaan en dit om volgende redenen.

Het advies van de Raad is terzake contradictorisch met het advies nr. 44.208/3 met betrekking tot het voorontwerp van decreet houdende wijziging van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van 18 juli 2003 inzake de beheersovereenkomsten, de interne controle en Interne Audit.

In het voorontwerp dat toen aan de Raad werd voorgelegd werd de Vlaamse Regering gemachtigd om andere instellingen met rechtspersoonlijkheid die tot de Vlaamse overheid behoren onder het werkterrein en de bevoegdheid van de entiteit Interne Audit onder te brengen.

De Raad stelde in haar advies dat het de decreetgever is die dit moet bepalen.

Dit werd zo aangepast in de uiteindelijke definitief goedgekeurde tekst van het decreet (decreet van 12 december 2008 – B.S. 14/1/2009 – editie 2).

Het behoud van de bepaling in het voorliggend ontwerp van decreet kan bovendien verantwoord worden op basis van artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Op basis van dit artikel kan een decreet, onverminderd artikel 87, §4, voor de door de gemeenschappen en gewesten opgerichte gedecentraliseerde diensten, instellingen en ondernemingen, volgende zaken regelen:

- de oprichting;
- de samenstelling;
- de bevoegdheid;
- de werking;
- het toezicht.

5. De Raad van State merkt op dat de criteria voor vaststelling van de vzw's en handelsvennootschappen in het decreet moeten worden opgenomen en dat enkel de vzw's die onder artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen vallen kunnen worden aangeduid.

Ingaand op het advies van de Raad van State wordt een omschrijving gegeven van het toepassingsgebied inzake vzw's en handelsvennootschappen. Er wordt een analoge werkwijze gevolgd als in artikel 4 van het decreet van 8 juli 2011 houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan en de controle door het Rekenhof.

Tevens wordt de omschrijving van de vzw's aangepast aan de opmerking van de Raad van State om enkel die vzw's op te nemen die kunnen worden beschouwd als een openbare instelling in de zin van artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Bijzondere opmerkingen

Artikel 4

De uitzonderingsmogelijkheid op de aanduiding van de onafhankelijke bestuurders is te algemeen volgens de Raad van State.

Men kan echter onmogelijk op voorhand voorspellen welke gegronde redenen er zullen zijn die een afwijking rechtvaardigen. Belangrijk is dat als er een afwijking wordt toegestaan, dit goed moet worden gemotiveerd en enkel kan om gegronde redenen. In de tekst wordt expliciet toegevoegd dat afwijken kan “om gegronde redenen”. In de memorie van toelichting wordt reeds vermeld dat gegronde redenen kunnen zijn de paritaire samenstelling van de raden van bestuur (VDAB, VLAM enzovoort). Een ander voorbeeld is de EVA Plantentuin Meise waarbij voor de samenstelling van de raad van bestuur rekening moet worden gehouden met de samenwerkingsovereenkomst die werd afgesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap en waarbij werd overeengekomen om geen onafhankelijke bestuurders aan te stellen.

Artikel 6

De Raad van State vraagt om met het oog op rechtszekerheid de criteria voor het bepalen van de onafhankelijkheid van de bestuurder in de tekst van het decreet op te nemen.

Ingaand op deze opmerking wordt in het beschikkend gedeelte toegevoegd dat de criteria uit de code-Daems voor het bepalen van de onafhankelijkheid richtinggevend zijn.

Artikel 7

Om de onafhankelijkheid te garanderen kunnen onafhankelijke bestuurders maar om ernstige redenen worden ontslagen volgens de Raad van State.

Er wordt ingegaan op deze opmerking en bepaald dat de onafhankelijke bestuurders, om hun onafhankelijkheid te bewaren, enkel in geval van ernstige redenen kunnen worden ontslagen. Eenzelfde wijziging wordt doorgevoerd in het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid (artikel 29).

Artikel 8

De Raad van State stelt de vraag aan wie het overzicht van de lopende mandaten moet worden voorgelegd bij de aanstelling van bestuurders.

Zoals de Raad van State vraagt wordt verduidelijkt dat de leden van de raad van bestuur bij hun aanstelling een overzicht van hun mandaten voorleggen aan de overheid die aanstelt.

Artikel 10

De Raad van State stelt dat voor de kandidaat regeringscommissaris met de Belgische nationaliteit een uittreksel uit het strafregister (dat het bewijs van goed gedrag en zeden vervangt) lijkt te volstaan.

Er wordt toch bijkomend geopteerd voor een verklaring op erewoord, gelet op het belang dat wordt gehecht aan de verantwoordelijkheid van de betrokken kandidaat-regeringscommissaris.

In de tekst van het decreet wordt verder opgenomen dat het om een recent uittreksel uit het strafregister dient te gaan. In de memorie van toelichting wordt verduidelijkt dat dit betekent: niet ouder dan twee maanden.

Artikel 21

Ingaand op het advies van de Raad, wordt zowel in de tekst van het decreet als in de memorie van toelichting verduidelijkt dat geen afbreuk wordt gedaan aan de bepalingen van het arbeidsrecht (federale bevoegdheid).

Artikel 25

Ingaand op het advies van de Raad van State worden de openbaarheidsregels (link met de privacywetgeving) in de memorie van toelichting geduid.

Artikel 33

Het expliciet vermelden in de ontwerptekst dat dezelfde waarborgregeling wordt ingevoerd voor de zitpenningen en de vergoedingen van de leden van de raad van bestuur (zoals is opgenomen in de toelichting) is niet noodzakelijk en leidt tot ‘overregulering’, aangezien het sowieso uitgesloten is dat zitpenningen en vergoedingen van de leden van de raad van bestuur die op het ogenblik van het inwerking treden van dit decreet in voege zijn, in strijd zouden zijn met de bepalingen van dit decreet (vb. minister-presidentnorm, variabele verloning enzovoort).

4. Artikelsgewijze bespreking

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

Artikel 1

Conform artikel 19, §1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen vermeldt dit artikel dat het ontwerp van decreet een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid regelt.

Artikel 2

Gelet op de bewoordingen van het regeerakkoord (“De Vlaamse overheid zal erover waken dat in al haar agentschappen en alle nv’s waaraan zij rechtstreeks participeert en waar zij deel uitmaakt van de algemene vergadering en/of de raad van bestuur: a) de principes van deugdelijk bestuur worden toegepast,...”) is het voorgestelde toepassingsgebied ruim en gaat dit verder dan de entiteiten die in de vorige regeerperiode werden opgericht ingevolgd de herstructureringsoperatie Beter Bestuurlijk Beleid.

Het decreet hanteert volgend toepassingsgebied:

- de ministeries (departementen en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid);
- de IVA's met rechtspersoonlijkheid;
- de publiekrechtelijk vormgegeven EVA's;
- de privaatrechtelijk vormgegeven EVA's;
- de secretariaten van de strategische adviesraden;
- de Vlaamse openbare instellingen UZ Gent, VRT, de Watergroep en VFL;
- de eigen vermogens;
- de vzw's, voor zover het openbare instellingen betreft in de zin van artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en die, in overeenstemming met het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen, vermeld in verordening (EG) nr. 2223/96 van de Raad van 25 juni 1996 betreffende het Europees systeem van de nationale en regionale rekeningen in de gemeenschap, deel uitmaken van de Vlaamse deelstaatoverheid door onder sectorale code 13.12 te ressorteren, met uitsluiting van de universitaire instellingen (met inbegrip van hun patrimonium) en hogescholen;
- de handelsvennootschappen die, in overeenstemming met het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen, vermeld in verordening (EG) nr. 2223/96 van de Raad van 25 juni 1996 betreffende het Europees systeem van de nationale en regionale rekeningen in de gemeenschap, deel uitmaken van de Vlaamse deelstaatoverheid door onder sectorale code 13.12 te ressorteren;
- de vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid in de algemene vergadering van de handelsvennootschappen die, in overeenstemming met het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen, vermeld in verordening (EG) nr. 2223/96 van de Raad van 25 juni 1996 betreffende het Europees systeem van de nationale en regionale rekeningen in de gemeenschap, in handen zijn van de Vlaamse deelstaatoverheid door onder sectorale code 11001 te ressorteren. Deze vertegenwoordigers moeten hun houding en stemgedrag conformeren aan de bepalingen van dit decreet.

Het GO! is een Vlaamse openbare instelling maar wordt niet opgenomen in het toepassingsgebied van het decreet. Deze aangelegenheid kan immers voor het GO! niet met een gewoon decreet geregeld worden. Een bijzonder decreet is vereist. De raad van bestuur wordt bovendien op een bijzondere wijze samengesteld (met verkiezing van leden) en wijkt daardoor af van de andere raden van bestuur waar de leden worden aangesteld.

VFL werd opgenomen in het toepassingsgebied omdat dit ook een VOI is met eigen personeel en een raad van bestuur.

Artikel 2, §1, 8° en 9°, alsmede artikel 2, §2, van het ontwerp van decreet geeft het toepassingsgebied weer m.b.t. de handelsvennootschappen en vzw's.

Voor het bepalen van de handelsvennootschappen en vzw's wordt de ESR-afbakening gehanteerd. Deze afbakening is gebaseerd op juridische en financiële criteria, afkomstig van Eurostat. Jaarlijks past de Nationale Bank van België deze criteria toe op de Belgische administraties en stelt een lijst van entiteiten op die als deel van de Vlaamse overheid wordt beschouwd. De lijst met entiteiten kan jaar na jaar licht wijzigen. De laatst beschikbare lijst van de Nationale Bank dateert van september 2012 ⁽⁶⁾.

criterium 'in handen van de overheid'

Enkel de vennootschappen en vzw's die in handen zijn van de overheid ressorteren onder het toepassingsgebied van het decreet.

⁶ http://www.nbb.be/DOC/DQ/N_pdf_PBT/PBT_LijstNLseptember2012.pdf (pp. 15-20)

Volgens de criteria van het ESR is een handelsvennootschap in handen van de overheid indien deze laatste meer dan de helft van de stemgerechtigde aandelen bezit of op een andere manier zeggenschap heeft over meer dan de helft van de aan de aandeelhouders toegekende stemmen. Een overheid kan bovendien toezicht uitoefenen op een handelsvennootschap op grond van wetteksten die haar de bevoegdheid verlenen het beleid van die handelsvennootschap te bepalen of de bestuurders ervan aan te stellen. Naar analogie daarvan geldt deze redenering mutatis mutandis ook voor de instellingen zonder winst-oogmerk.

Vennootschappen die een dochter zijn van andere overheidsentiteiten die onder het toepassingsgebied ressorteren, ressorteren eveneens onder het toepassingsgebied ⁽⁷⁾.

Vennootschappen in handen van de overheid

Artikel 2, §1, 9°, bepaalt dat het decreet van toepassing is op vennootschappen die behoren tot de overheidssector van de zgn. ‘Vlaamse Gemeenschap’ (ESR-code S.1312). Vennootschappen die in handen zijn van de overheid behoren tot de overheidssector van de zgn. ‘Vlaamse Gemeenschap’ wanneer ze ‘niet-marktproducent’ zijn. Als algemene regel geldt dat een eenheid een niet-marktproducent is indien de opbrengst van de verkopen minder dan 50% van de productiekosten dekt.

Het decreet is eveneens van toepassing op de vennootschappen die onder ESR-code S11001 ressorteren. Dit zijn alle niet-financiële vennootschappen die in handen zijn van de zgn. ‘Vlaamse Gemeenschap’. De sector niet-financiële vennootschappen (S.11) bestaat uit institutionele eenheden waarvan de verdelingstransacties en financiële transacties gescheiden zijn van die van hun eigenaars en die marktproducenten zijn. De hoofdactiviteit van deze vennootschappen bestaat uit de productie van goederen en niet-financiële diensten. Voor deze vennootschappen bepaalt artikel 2, §2, dat het de vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid in de algemene vergadering zijn die hierover zullen waken.

Vzw's in handen van de overheid

Het decreet is van toepassing op de vzw's die behoren tot subsector S. 1312. Tot deze groep behoren de vzw's die ‘niet-marktproducenten’ zijn, onder toezicht staan van en voornamelijk gefinancierd worden door de overheid.

Ingaand op het advies van de Raad van State wordt het toepassingsgebied beperkt tot de vzw's die kunnen worden beschouwd als een openbare instelling in de zin van artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en waarvoor er bijgevolg een decretale grondslag bestaat.

Universiteiten, hogescholen en hun associaties vallen niet onder deugdelijk bestuur, zelfs al zijn het vzw's met code 1312.

Volledigheidshalve wordt erop gewezen dat indien entiteiten een raad van bestuur hebben dit op een aantal vlakken een specifieke benadering vergt (bijvoorbeeld ingevolge de toepassing van de vennootschapswetgeving).

⁷ Definitie die de Nationale Bank hanteert van dochteronderneming: Een onderneming wordt beschouwd als dochteronderneming wanneer een andere onderneming of entiteit (de moeder) de bevoegdheid bezit om, in rechte of in feite, een beslissende invloed uit te oefenen op de aanstelling van de meerderheid van de bestuurders of zaakvoerders of op de oriëntatie van het beleid.

De controle kan exclusief of gezamenlijk worden uitgeoefend. In het laatste geval zijn een beperkt aantal vennoten overeengekomen dat beslissingen omtrent de oriëntatie van het beleid niet zonder hun gemeenschappelijke instemming kunnen worden genomen. Men spreekt dan van een gemeenschappelijke dochteronderneming.

De rechtspersonen waar de Vlaamse Regering 50% of meer van de financiering op zich neemt, maar niet zouden voorkomen op de lijst van de Nationale Bank, vallen buiten het toepassingsgebied van het decreet Deugdelijk Bestuur. Zij dienen wel dezelfde basisprincipes van deugdelijk bestuur na te leven. Hiertoe zal de functioneel bevoegde minister in het subsidiebesluit of de beheersovereenkomst opnemen of op een andere manier bewerkstelligen dat deze rechtspersonen wel de basisprincipes inzake deugdelijk bestuur moeten naleven.

Tot slot vallen ook de eigen vermogens onder toepassing van het decreet. Het betreft het OC ANB, het EV INBO, het EV ILVO en het EV Flanders Hydraulics. Ze moeten immers als dochters van andere overheidsentiteiten beschouwd worden die zelf onder het toepassingsgebied ressorteren.

Artikel 3

- 1° De raad van bestuur wordt gedefinieerd als het bestuursorgaan van de entiteit;
- 2° gelet op de verscheidenheid aan termen in de verschillende decretale regelingen (regeringsafgevaardigden, regeringscommissarissen, afgevaardigden van financiën) wordt de verzamelterm regeringscommissaris gebruikt voor de toepassing van dit decreet;
- 3° de jaarlijkse bezoldiging wordt gedefinieerd als het geïndexeerde jaarsalaris, inclusief toelagen en bonussen, maar uitgezonderd de sociale voordelen, voordelen van alle aard en onkostenvergoedingen. Onkostenvergoedingen betreffen kosten die het personeelslid maakt voor de werkgever, en die door de RSZ en fiscus als “kosten eigen aan de werkgever” worden beschouwd (geen RSZ of belastingen op verschuldigd);
- 4° het jaarsalaris wordt gedefinieerd als het geïndexeerde jaarsalaris, exclusief toelagen en bonussen;
- 5° de bonus wordt gedefinieerd als de aan de topmanagers toegekende extra-bezoldiging, bovenop de jaarlijkse bezoldiging, ingevolge het behalen van de vooraf afgesproken doelstellingen.

Hoofdstuk 2. Raden van bestuur

Het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid bepaalt dat publiekrechtelijke EVA's onafhankelijke leden in de raden van bestuur kunnen opnemen vanwege hun voor het bestuur van het agentschap relevante expertise en vanwege hun onafhankelijkheid ten aanzien van het dagelijks bestuur. Het aantal mag een vierde van het aantal stemgerechtigde leden van de raad van bestuur niet overschrijden. De mogelijkheid om onafhankelijke bestuurders aan te stellen is gesteund op de principes van deugdelijk bestuur.

Deze bepaling uit het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid heeft het echter over een “mogelijkheid”, en dus niet over een verplichting, die daarenboven qua toepassingsgebied beperkt is tot de publiekrechtelijke EVA's.

In de beleidsnota Bestuurszaken 2009-2014 is opgenomen dat werk zal worden gemaakt van de opname van onafhankelijke bestuurders in de raden van bestuur van de Vlaamse overheidsbedrijven zoals bepaald in verscheidene decreten.

De inbreng van onafhankelijke bestuurders is een bijkomende garantie dat de raad van bestuur zijn verantwoordelijkheid met de nodige openheid, integriteit en verantwoordingsplicht zal kunnen invullen.

Artikel 4

Gelet op het belang van de onafhankelijke bestuurders wordt naar analogie met de Corporate Governance Code voor beursgenoteerde bedrijven (code-Daems) het principe ver-

ankerd dat minimum een derde van het aantal stemgerechtigde leden van de raad van bestuur een onafhankelijke bestuurder moet zijn.

In het tweede lid van dit artikel wordt een afwijkmogelijkheid opgenomen. De Vlaamse Regering kan op gemotiveerd verzoek van de entiteit en om gegronde redenen een uitzondering toestaan op de bepaling van het eerste lid. Hierbij heeft men entiteiten voor ogen waar de raad van bestuur paritair is samengesteld zoals de VDAB (de helft van de bestuurders zijn vertegenwoordigers van de werkgevers, de andere helft zijn vertegenwoordigers van de werknemers) en de VLAM (de helft van de bestuurders zijn vertegenwoordigers van de landbouwers, de andere helft zijn vertegenwoordigers van de consumenten).

Een ander voorbeeld is de EVA Plantentuin Meise waarbij voor de samenstelling van de raad van bestuur rekening moet worden gehouden met de samenwerkingsovereenkomst die werd afgesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap en waarbij werd overeengekomen om geen onafhankelijke bestuurders aan te stellen. Zo houdt het ontwerp reeds rekening met de diversiteit in de Vlaamse publieke sector.

Met de opname van de onafhankelijke bestuurders in de raden van bestuur wordt niet geraakt aan essentiële bepalingen van het vennootschapsrecht/vzw-recht. Er kan verwezen worden naar de argumentatie bij het decreet van 13 juli 2007 houdende bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid.

Het toepassingsgebied betreft hier ook de privaatrechtelijke EVA's (waaronder de stichtingen zoals het FWO). In de memorie van toelichting bij dat decreet wordt volgende verantwoording gegeven voor het regelen van de samenstelling van de raad van bestuur voor deze entiteiten:

“Hier dient in algemene zin opgemerkt te worden dat het oprichten van gedecentraliseerde diensten, instellingen of ondernemingen (zoals publiekrechtelijk of privaatrechtelijk vormgegeven EVA's) door de Vlaamse overheid en het deelnemen via kapitaalparticipaties door de Vlaamse overheid of door gedecentraliseerde diensten, instellingen of ondernemingen in andere diensten, instellingen of ondernemingen uitdrukkelijk voorzien is in artikel 9 van de bijzondere wet.

Wat het regelen van de oprichting, samenstelling, bevoegdheid, werking en toezicht betreft van deze diensten, instellingen en ondernemingen, heeft de Raad van State meermaals uitdrukkelijk gesteld dat zodra gekozen wordt voor een privaatrechtelijke vorm, in elk geval niet afgeweken kan worden van de ‘essentiële bepalingen’ van het vennootschapsrecht.

Verschillende decreten m.b.t. privaatrechtelijk vormgegeven EVA's bevatten evenwel bepalingen m.b.t. de samenstelling van de raad van beheer/bestuur.

De Raad van State vond van deze bepalingen telkens dat ze de toets aan artikel 9 van de bijzondere wet doorstonden. In het geval van de ‘ARKimedes Management NV’, opgericht door de EVA Participatiemaatschappij Vlaanderen NV, meende de Raad van State zelfs dat de decreetgever overeenkomstig artikel 9 van de bijzondere wet verplicht was de samenstelling en de werking van deze nv te regelen.”.

Naar analogie kan worden verondersteld dat met de opname van onafhankelijke bestuurders in raden van beheer/bestuur niet geraakt wordt aan essentiële bepalingen van het vennootschapsrecht/vzw-recht.

Artikel 5

De raad van bestuur maakt een evaluatie van de bekwaamheden, kennis en ervaring die reeds aanwezig zijn in de raad en deze die nodig zijn. De raad van bestuur doet een open oproep tot kandidaatstelling en ontvangt van elke kandidaat de benodigde informatie waaronder een curriculum vitae. De raad van bestuur vergelijkt de verdiensten van de kandidaten en bezorgt vervolgens per vacante betrekking van onafhankelijke bestuurder de namen van twee kandidaten aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering kiest tenslotte uit één van deze twee kandidaten.

Naar analogie met de huidige regeling in het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid waar momenteel de door de Vlaamse Regering aangestelde leden de onafhankelijke leden coöpereren zal het de nieuwe raad van bestuur (en niet de uittredende) zijn die de voordracht doet van onafhankelijke leden van de raad van bestuur aan de Vlaamse Regering.

Wat de globale samenstelling van de raad van bestuur betreft moet rekening worden gehouden met het decreet van 13 juli 2007 houdende bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid.

Wat de entiteiten betreft die onder de dwingende bepalingen van de vennootschapswetgeving of vzw-wetgeving vallen wordt een afwijkende regeling voorzien. De vennootschapswetgeving (artikel 518) en de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen bepalen dat de algemene vergadering de leden van de raad van bestuur benoemt. Men kan aan de prerogatieven van de algemene vergadering geen afbreuk doen. Voor deze entiteiten wordt dan ook bepaald dat de algemene vergadering de onafhankelijke bestuurders aanstelt, op voordracht van de raad van bestuur.

Artikel 6

De onafhankelijke bestuurders worden geselecteerd op grond van hun capaciteiten inzake het algemeen bestuur van de entiteit, specifieke deskundigheid, alsook omwille van hun onafhankelijkheid t.a.v. de deelgenoten van de entiteit (de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, andere deelgenoten uit de openbare of private sector) en het dagelijks bestuur van de entiteit.

De onafhankelijkheidscriteria worden verduidelijkt in de bijlage bij de code-Daems en zijn ook hier richtinggevend:

- gedurende een tijdvak van vijf jaar voorafgaand aan de aanstelling noch in de entiteit, noch in een daarmee verbonden entiteit een mandaat van uitvoerend lid van het bestuursorgaan of een functie van lid van het directiecomité of van persoon belast met het dagelijks bestuur hebben uitgeoefend;
- niet meer dan drie opeenvolgende mandaten als niet-uitvoerend bestuurder in de raad van bestuur hebben uitgeoefend zonder dat dit tijdvak langer mag zijn dan 12 jaar;
- gedurende een tijdvak van drie jaar voorafgaand aan zijn benoeming, geen deel hebben uitgemaakt van het leidinggevend personeel van de entiteit of een daarmee verbonden entiteit;
- geen vergoeding of ander belangrijk voordeel van vermogensrechtelijke aard ontvangen of hebben ontvangen van de entiteit of een daarmee verbonden entiteit, buiten de tantièmes en de vergoeding die hij eventueel ontvangt of heeft ontvangen als niet-uitvoerend lid van het bestuursorgaan of lid van het toezichthoudende orgaan;
- geen maatschappelijke rechten bezitten die een tiende of meer vertegenwoordigen van het kapitaal, van het maatschappelijk fonds of van een categorie aandelen van de enti-

teit. Indien hij maatschappelijke rechten bezit die een quotum van minder dan 10% vertegenwoordigen: mogen die maatschappelijke rechten samen met de maatschappelijke rechten die in dezelfde entiteit worden aangehouden door entiteiten waarover de onafhankelijke bestuurder controle heeft, geen tiende bereiken van het kapitaal, van het maatschappelijk fonds of van een categorie aandelen van de entiteit, of mogen de daden van beschikking over die aandelen of de uitoefening van de daaraan verbonden rechten niet onderworpen zijn aan overeenkomsten of aan eenzijdige verbintenissen die het onafhankelijk lid van het bestuursorgaan heeft aangegaan. Men mag ook geen aandeelhouder vertegenwoordigen die onder voormelde voorwaarden valt;

- geen significante zakelijke relatie hebben of in het voorbije boekjaar hebben gehad met de entiteit of met een daarmee verbonden entiteit, noch rechtstreeks, noch als vennoot, aandeelhouder, lid van het bestuursorgaan of lid van het leidinggevend personeel van een entiteit die een dergelijke relatie onderhoudt;
- in de voorbije drie jaar geen vennoot of werknemer zijn geweest van de huidige of vorige externe auditor van de entiteit of een daarmee verbonden entiteit;
- geen uitvoerend lid zijn van het bestuursorgaan van een andere entiteit waarin een uitvoerend bestuurder van de entiteit zetelt in de hoedanigheid van een niet-uitvoerend lid van het bestuursorgaan of als lid van het toezichthoudende orgaan en geen andere belangrijke banden hebben met uitvoerende bestuurders van de entiteit uit hoofde van functies bij andere entiteiten;
- geen echtgenoot, wettelijk samenwonende partner of bloed- of aanverwanten tot de tweede graad hebben die in de entiteit of in een daarmee verbonden entiteit een mandaat van lid van het bestuursorgaan, lid van het directiecomité, persoon belast met het dagelijks bestuur of lid van het leidinggevend personeel, uitoefenen, of die zich in een van de in voorgaande punten beschreven gevallen bevinden.

Artikel 7

Aangezien de onafhankelijke bestuurders niet meer gecoöpteerd worden door de raad van bestuur maar aangesteld worden door de Vlaamse Regering, wordt ook de ontslagprocedure hierop afgestemd. De ontslagbevoegdheid ligt bij de Vlaamse Regering en niet bij de raad van bestuur.

Wat de entiteiten betreft die onder de dwingende bepalingen van de vennootschapswetgeving of vzw-wetgeving vallen wordt een afwijkende regeling voorzien. De vennootschapswetgeving en de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen bepalen dat de algemene vergadering de leden van de raad van bestuur ontslaat. Men kan aan de prerogatieven van de algemene vergadering geen afbreuk doen. Voor deze entiteiten wordt dan ook bepaald dat de algemene vergadering de onafhankelijke bestuurders ontslaat, op voordracht van de raad van bestuur.

Er wordt een uitzondering gemaakt voor de VREG (Vlaamse Regulator van de Electriciteits- en Gasmarkt). In het geval van een energieregulator geldt een bijzondere bescherming waardoor de bestuurders maar in zeer uitzonderlijke gevallen kunnen worden ontslagen.

Artikel 8

§1. Het volstaat niet enkel dat onafhankelijke leden worden opgenomen in de raden van bestuur. De leden van de raad van bestuur (zowel de leden die door de Vlaamse Regering of andere instanties worden aangesteld als de onafhankelijke bestuurders) moeten hun functie ook in alle onafhankelijkheid kunnen uitoefenen. Er mag m.a.w. geen enkele vorm van belangenvermenging of belangenconflict zijn.

Om belangenvermenging en belangenconflicten te voorkomen/vermijden moeten alle leden van de raad van bestuur bij hun aanstelling de nodige transparantie verschaffen over hun andere mandaten en activiteiten. Indien er nadien wijzigingen optreden moeten ze dit eveneens signaleren. Hier wordt gewerkt met een systeem van mandataangifte dat gelijkaardig is aan dat voor de topambtenaren (systeem Rekenhof).

Ter vergelijking: deze werkwijze werd ook voorgesteld in het rapport dat werd opgesteld door drie Franse topmagistraten met als titel ‘Een nieuwe deontologie voor de overheidssector’ en waarin een aantal strikte gedragsregels werden uitgewerkt om belangenconflicten te voorkomen in onder meer overheidsbedrijven en -instellingen.

Dit rapport, dat nadien leidde tot een wetsontwerp over de deontologie in de overheidssector, adviseerde ook dat topmanagers van overheidsbedrijven niet tegelijkertijd een belangrijke functie mogen uitoefenen bij een privébedrijf.

§2. Artikel 8, §2, neemt de regeling inzake de belangenvermenging van vermogensrechtelijke aard die geldt voor bestuurders van vennootschappen (artikel 523 van de Vennootschapswet) over voor de bestuurders van alle entiteiten die onder de toepassing van onderhavig decreet vallen.

Artikel 9

De code-Daems bepaalt dat alle bestuurders blijk moeten geven van integriteit en toewijding, moeten beslissen op basis van een onafhankelijk oordeel, belangenconflicten moeten vermijden, en omzichtig moeten omspringen met vertrouwelijke informatie waarover ze beschikken in hun hoedanigheid van bestuurder. Naar analogie met deze bepalingen wordt een deontologische code ingevoerd voor de leden van de raden van bestuur waarin voormelde principes worden verankerd. Het verdient de voorkeur enkele modelbepalingen te ontwerpen en de raden van bestuur te vragen zelf een eigen deontologische code uit te werken, op maat van de organisatie, waarbij desgevallend gebruik kan worden gemaakt van deze modelbepalingen.

Hoofdstuk 3. Statuut regeringscommissarissen

Zoals vermeld in punt 1 omvat de door S-Bov gehanteerde definitie van deugdelijk bestuur ook het “beheersen en toezicht houden van een overheidsorganisatie”.

Wat dit toezicht betreft, heeft het Rekenhof in 2008 een onderzoek uitgevoerd naar de regeringscommissarissen, regeringsafgevaardigden en gemachtigden van Financiën. Het verslag dat werd opgesteld na afloop van dit onderzoek werd in juli 2009 toegestuurd aan alle leden van de Vlaamse Regering⁽⁸⁾. De voornaamste conclusie van dit verslag was dat er nood is aan generieke regels voor de aanstelling, aanwervings- en selectievoorwaarden, functie-uitoefening, evaluatie, deontologie en onverenigbaarheden van de regeringscommissarissen.

Alleen voor de bezoldiging en vergoeding bestaan twee generieke regelingen⁽⁹⁾, maar die hebben slechts een beperkt toepassingsgebied. Een aantal regeringscommissarissen valt

⁸ Verslag van het Rekenhof van 28 juli 2009 inzake de regeringscommissarissen, regeringsafgevaardigden en gemachtigden van Financiën.

⁹ Het besluit van de Vlaamse Regering van 9 maart 2007 regelt de vergoeding van de regeringsafgevaardigden die toezicht uitoefenen op de publiekrechtelijke EVA's van de Vlaamse overheid, een ander besluit van de Vlaamse Regering van 9 maart 2007 regelt de vergoeding voor de regeringscommissarissen die onder het toepassingsgebied vallen van het besluit van 27 januari 1988.

buiten het toepassingsgebied van beide besluiten. Bovendien worden bepaalde regels ook niet overal uniform toegepast of zijn ze niet geactualiseerd.

Ter vergelijking: uit het rapport van het Rekenhof volgt dat er voor de Franse Gemeenschap en het Waalse Gewest wel een uniforme regeling bestaat van het statuut van de regeringscommissarissen.

Het betreft volgende decreten:

- het decreet van het Waalse Gewest van 12 februari 2004 betreffende de Regeringscommissaris en de controleopdrachten van de revisoren binnen de instellingen van openbaar nut (B.S. 22 maart 2004);
- het decreet van de Franse Gemeenschap van 9 januari 2003 betreffende de doorzichtigheid, de autonomie en de controle in verband met de overheidsinstellingen, de maatschappijen voor schoolgebouwen en de maatschappijen voor vermogensbeheer die onder de Franse Gemeenschap ressorteren (B.S. 21 februari 2003).

Specifiek voor de investeringsmaatschappijen van de Vlaamse overheid bepaalt artikel 7ter ⁽¹⁰⁾ van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de investeringsmaatschappijen dat de Vlaamse Regering bij LRM en PMV een regeringsafgevaardigde kan aanstellen, maar tot nog toe heeft ze voor LRM van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

De volgende artikelen vaardigen generieke regels uit voor de aanstelling, aanwervings- en selectievoorwaarden, functie-uitoefening, evaluatie, deontologie en onverenigbaarheden van de regeringscommissarissen, regeringsafgevaardigden en gemachtigden van financiën.

De sectorale regelgeving per entiteit moet voldoen aan de minimale generieke regels betreffende het statuut van de regeringscommissaris zoals opgenomen in dit decreet.

Artikel 10

Dit artikel regelt enkel de aanstellingsprocedure van de regeringscommissarissen. Dit artikel beoogt geen bijkomende regeringscommissarissen aan te stellen bij de diverse entiteiten. Zo kan er bij de VREG geen regeringscommissaris worden aangesteld gelet op de Europese onafhankelijkheidsvereisten die gelden voor een energieregulator.

§1. Artikel 10 voert een geobjectiverde aanstellingsprocedure in voor de regeringscommissarissen. Bij de uitwerking van generieke regels voor de aanstelling, aanwervings- en selectievoorwaarden moet er rekening mee worden gehouden dat een regeringscommissaris een vertrouwenspersoon is die wordt aangesteld door de Vlaamse Regering. Hij is ad nutum afzetbaar, hetgeen tot gevolg heeft dat indien er een breuk komt in deze vertrouwensrelatie deze regeringscommissaris kan worden afgezet en dat daarvoor geen bijkomende motivatie moet worden aangebracht. Dit heeft ook tot gevolg dat er voor de aanstelling van een regeringscommissaris geen open oproep en selectieprocedure moet worden gevolgd met vergelijking van kandidaten. In die zin is deze functie vergelijkbaar met deze van gouverneur.

De regeringscommissaris moet om zijn functie te kunnen uitoefenen binnen een publieke rechtspersoon beschikken over bepaalde beroepsvaardigheden binnen de domeinen van de betrokken entiteit. Het komt toe aan de Vlaamse Regering om na te gaan of voldaan is aan de aanstellingsvoorwaarden. Deze controle gebeurt op basis van het curriculum vitae, een recent uittreksel uit het strafregister en een verklaring op erewoord waaruit blijkt dat

¹⁰ Ingevoegd bij het decreet van 15 december 2006 betreffende corporate governance en andere bepalingen inzake de investeringsmaatschappijen van de Vlaamse overheid.

er geen veroordeling is die onverenigbaar is met de uitoefening van zijn ambt. Met een recent uittreksel uit het strafregister wordt bedoeld niet ouder dan 2 maanden.

In geval een niet-Belg wordt aangesteld tot regeringscommissaris zal geen uittreksel uit het strafregister kunnen worden voorgelegd en is een verklaring op erewoord voldoende.

Het onderzoek van het Rekenhof d.d. 2008 naar de regeringscommissarissen, regeringsafgevaardigden en gemachtigden van Financiën stelt o.m. dat er geen generieke regeling bestaat inzake de tijdsbesteding en dat er bijgevolg grote verschillen bestaan tussen de regeringscommissarissen onderling qua intensiteit van de opdracht en tijdsinvestering. Punt 1° van artikel 10 bepaalt nu expliciet dat de Vlaamse Regering nagaat of de kandidaat voldoende beschikbaar is voor de functie. Uiteraard zal dit samenhangen met de grootte en de aard van de entiteit, de bevoegdheden enzovoort.

§2. Bij ontslag, overlijden of onverenigbaarheden wordt een vervanger aangeduid overeenkomstig de bepalingen van artikel 10.

De Vlaamse Regering kan een plaatsvervanger aanstellen bij onbeschikbaarheid van de regeringscommissaris.

Artikel 11

De Vlaamse Regering bepaalt bij de aanvang van het mandaat van regeringscommissaris de omvang en inhoud van de aanstelling. Deze omschrijving dient uiteraard rekening te houden met de bevoegdheidsomschrijvingen in de verschillende oprichtingsdecreten (zie bv. artikel 23 van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid).

Artikel 12

De onverenigbaarheden van functies met de aanstelling tot regeringcommissaris worden opgesomd, naar analogie met de onverenigbaarheden van bestuurders van publiekrechtelijke EVA's in het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid. Specifieke regelingen van de entiteit kunnen andere onverenigbaarheden instellen.

Er wordt een generieke onverenigbaarheid ingesteld met de meeste politieke mandaten, uitgezonderd gemeenteraadslid, lid van de districtsraad en van de provincieraad. De regeling van de onverenigbaarheden werd afgestemd op de gelijkaardige regeling in artikel 6 van het decreet van 12 februari 2004 betreffende de regeringscommissarissen en de controleopdrachten van de revisoren binnen de instellingen van openbaar nut (B.S. 22 maart 2004).

Artikel 13

De regeringscommissaris mag geen informatie verspreiden die schade kan toebrengen aan de organisatie. Dit verbod heeft geen betrekking op verspreiding van informatie die is toegestaan of zelfs verplicht ingevolge andere wettelijke of decretale bepalingen (bv. het aangeven van misdrijven).

Het verbod wordt dus genuanceerd door de vermelding “met behoud van de verplichtingen bepaald bij of krachtens een wet of decreet”. De uitzondering slaat bv. ook op verplichtingen in het kader van onderhavig decreet (bv. rapportering aan de voogdijminister).

Het criterium van het berokkenen van schade is afgestemd op de regeling in het APKB ⁽¹⁾ van de discretieplicht. Zo mag men geen feiten bekendmaken die de mededingingspositie van de entiteit kunnen schaden. De interpretatie komt toe aan de regeringscommissaris en in laatste instantie aan de bevoegde minister.

De regeringscommissaris mag de briefwisseling tussen hem en de voogdijminister van de entiteit niet bekend maken, met het oog op het behoud van het vertrouwen van de Vlaamse Regering in de regeringscommissaris en met het oog op een doeltreffende controle op de betrokken entiteit.

Dit is een toepassing van de uitzonderingsgronden van het decreet Openbaarheid van bestuur van 26 maart 2004.

Zie artikel 13, 3°: De instanties wijzen een aanvraag tot openbaarmaking af, als de openbaarmaking afbreuk doet aan het geheim van beraadslagingen van de Vlaamse Regering en van de verantwoordelijke overheden die ervan afhangen, aan het geheim van de beraadslagingen van de organen van het Vlaams Parlement evenals aan het bij wet of decreet bepaalde geheim van de beraadslagingen van de organen van de instanties genoemd in artikel 4, §1, 3° tot 10°.

Zie artikel 14, 5°: De instanties wijzen een aanvraag tot openbaarmaking af, indien ze van oordeel zijn dat het belang van de openbaarheid niet opweegt tegen de bescherming van één van de volgende belangen: de vertrouwelijkheid van het handelen van een instantie voor zover die vertrouwelijkheid noodzakelijk is voor de uitoefening van de administratieve handhaving, de uitoefening van de administratieve handhaving, de uitvoering van een interne audit of de politieke besluitvorming.

Artikel 14

De regeringscommissaris moet zijn opdracht ter harte nemen, hetgeen impliceert dat hij zich moet informeren over alle evoluties – wetgevend en reglementair – betreffende zijn functie en de entiteit waarbij hij zijn opdracht vervult. De entiteit zelf kan indien nodig permanente vorming aanbieden aan de regeringscommissaris. Het belang van deze opleiding zal in functie staan van de grootte van de entiteit en de complexiteit van de functie van de regeringscommissaris.

Deze vorming kan niet onbeperkt opgeëist worden maar moet stroken met het dienstbelang en in verhouding staan tot de prestaties van de regeringscommissaris.

Ook in het Waalse decreet betreffende de regeringscommissarissen en de controleopdrachten van de revisoren binnen de instellingen van openbaar nut van 12 februari 2004 (B.S. 22 maart 2004) is opgenomen (artikel 17) dat de instelling ten behoeve van de regeringscommissarissen informatievergaderingen of vormingscursussen organiseert of financiert om de regeringscommissaris in de mogelijkheid te stellen om zijn permanente vorming te waarborgen.

Artikel 15

De regeringscommissarissen moeten de rapporteringsplicht ten opzichte van diegene die zij vertegenwoordigen respecteren en verschaffen tijdig de nodige informatie. Dit leidt tot een permanente evaluatie van zijn inzet en werkzaamheden. De rapporteringsplicht t.o.v. de bevoegde minister is essentieel en bestaat nu reeds in het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid

¹¹ Koninklijk besluit van 22 december 2000 tot bepaling van de algemene principes van het administratief en geldelijk statuut van de rijksambtenaren die van toepassing zijn op het personeel van de diensten van de Gemeenschaps- en GewestRegeringen en van de Colleges van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en van de Franse Gemeenschapscommissie, alsook op de publiekrechtelijke rechtspersonen die ervan afhangen.

van 18 juli 2003. De informatieve functie m.b.t. het beleid maakt een adequaat toezicht mogelijk door de Vlaamse Regering.

Artikel 16

Aangezien het een vertrouwensfunctie betreft komt het aan de bevoegde minister toe om te oordelen of de regeringscommissaris zijn toezichtsfunctie naar behoren vervult.

De Vlaamse Regering kan te allen tijde de aanstelling van de regeringscommissaris beëindigen. Zoals de traditie het wil volstaat het wegvallen van de vertrouwensband om een einde te stellen aan de aanstelling van de regeringscommissaris.

In volgende gevallen is het evident dat de vertrouwensrelatie wordt beëindigd:

- als de regeringscommissaris bewust een handeling heeft gepleegd die onverenigbaar is met de opdracht of het maatschappelijk doel van de entiteit;
- als hij een fout of een ernstige nalatigheid begaan heeft in de uitoefening van zijn opdrachten;
- als hij in de loop van eenzelfde jaar zonder verantwoording afwezig is gebleven van meer dan drie regelmatig bijeengeroepen vergaderingen en waarop zijn afwezigheid vereist is krachtens de wet of het decreet tot oprichting van de entiteit.

Artikel 17

Aan de hand van de concrete uitvoering van de opdrachten kunnen betrokkenen worden beoordeeld. Via de verslaggeving (zie artikel 15) kan worden nagegaan in hoeverre de opdracht adequaat wordt uitgevoerd, alsook via de notulen (o.m. raad van bestuur) kan de minister de aanwezigheid en tussenkomsten op bestuursorganen evalueren.

De bevoegde minister beoordeelt het werk en de professionele competenties van de regeringscommissarissen minstens om de 2 jaar. De Vlaamse Regering bepaalt hiertoe de procedure. Het is immers aangewezen om een uniforme evaluatieprocedure uit te werken. De evaluatiecriteria zullen gebaseerd zijn op de functiebeschrijving. Het bevoegde departement houdt het evaluatieverslag van de regeringscommissarissen die in het beleidsdomein actief zijn bij en voegt het toe aan het dossier van de regeringscommissaris. Er wordt niet voorzien in een evaluatie ‘onvoldoende’ zoals bij de ambtenaren, gelet op het feit dat de Vlaamse Regering op elk moment de aanstelling kan beëindigen.

Hoofdstuk 4. Deontologie personeel

Artikel 18

Bij de diensten van de Vlaamse overheid wordt al sedert vele jaren een integriteitsbeleid gevoerd, dat zich onder meer verwezenlijkt in de uitwerking van een deontologische code, de aanstelling van een integriteitscoördinator, de organisatie van dilemmatrainingen, de oprichting van een virtueel bureau integriteit, de organisatie van forensische audits door de entiteit interne audit van de Vlaamse administratie en een regeling ter bescherming van klokkenluiders. Inzake de bescherming van de klokkenluiders werd in de vorige regeerperiode een samenwerkingsprotocol gesloten met de Vlaamse ombudsman in toepassing van het Ombudsdecreet (decreet van 7 juli 1998 houdende instelling van de Vlaamse ombudsdienst). Bij de meeste entiteiten buiten de diensten van de Vlaamse overheid wordt momenteel evenwel geen actief integriteitsbeleid gevoerd. Vaak moet worden vastgesteld dat hoe verder een entiteit verwijderd is van de klassieke administratie, hoe minder aandacht hieraan wordt besteed, terwijl nochtans ook deze entiteiten gefinancierd worden met belastinggeld en hiermee dus omzichtig en integer moet worden omgesprongen.

Alle entiteiten zouden minstens een eigen deontologische code moeten uitwerken.

Alle entiteiten die onder het toepassingsgebied vallen van het Ombudsdecreet (nl. de bestuursinstanties van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest) moeten een beschermingsregeling voor klokkenluiders uitwerken. Deze beschermingsregeling geldt niet in geval van misbruik.

Hoofdstuk 5. Geldelijke bepalingen

Afdeling 1. verloning

Artikel 19

De minister-presidentnorm wordt vastgesteld als volgt:

Geen enkel personeelslid of lid van de raad van bestuur mag meer verdienen dan 242.723 euro geïndexeerd op jaarbasis (gerekend aan de index 1,5769). Dit is de som van het salaris en toelagen die jaarlijks bruto wordt toegekend aan de minister-president van de Vlaamse Regering.

Voor de minister-president zijn de toelagen het vakantiegeld en de eindejaarstoelage. De personeelsleden kunnen ook andere toelagen ontvangen (vb. mandaattoelage).

Onkostenvergoedingen en sociale voordelen zijn niet inbegrepen in dit bedrag.

Indien men de minister-presidentnorm zou willen omzeilen door een te hoge forfaitaire vergoeding aan te rekenen, zal de fiscus dit niet aanvaarden en deze vergoeding beschouwen als een voordeel van alle aard waarop belastingen moeten worden betaald.

De minister-presidentnorm is niet van toepassing op de artsen tewerkgesteld bij het UZ Gent. Het gaat in het bijzonder om volgende artsenprofielen: de hoofdarts (vnl. op basis van basisloon als arts-specialist aangevuld met een mandaattoelage als directeur), diverse chirurgen (arts-specialisten) in loondienst (vnl. hart-, transplantatie-, neuro- en plastische chirurgen).

In het advies van 30 oktober 2012 merkte het Remuneratiecomité reeds op dat voor bepaalde topfuncties (o.a. ziekenhuizen) de marktomstandigheden cruciaal zijn om een voldoende competente topfiguur te kunnen aantrekken.

De Vlaamse Regering kan, op advies van het Remuneratiecomité van de Vlaamse overheid, op gemotiveerde wijze afwijken van de minister-presidentnorm. Deze afwijkingen zullen evenwel slechts uitzonderlijk worden toegestaan en enkel voor zover de entiteit kan aantonen dat men er anders niet in slaagt om de juiste personen aan te trekken en een marktconforme verloning aan te bieden.

Deze afwijkingen worden niet gebetonneerd in het decreet, maar beslist door de Vlaamse Regering, waarbij ook rekening wordt gehouden met de evolutie op de arbeidsmarkt (wat vandaag een knelpuntfunctie is, is dit niet noodzakelijk nog binnen vijf jaar).

De entiteit die een afwijking voorstelt zal dit moeten motiveren en het remuneratiecomité brengt hierover een advies uit aan de Vlaamse minister van Bestuurszaken, die het voorstel agendeert op de Vlaamse Regering.

Het vragen van een afwijking op de norm moet gebeuren voorafgaand aan een selectieprocedure en niet tijdens een selectieprocedure (de arbeidsvoorwaarden moeten namelijk

bekend gemaakt worden bij de publicatie van een vacature) en afwijkingen kunnen ook niet worden toegestaan in functie van kandidaten (men weegt functies en niet personen).

Er is ook geen precedentsrecht af te leiden uit eerder toegestane overschrijdingen (m.a.w. het is niet omdat bepaalde topambtenaren nu boven de norm zitten dat dit enige precedentswaarde heeft voor toekomstige aanstellingen in deze functie).

Artikel 20

Er geldt een verbod om de bezoldigingselementen geheel of gedeeltelijk in aandelen of aandelenopties toe te kennen. Dit geldt ook voor de zitpenningen van de leden van de raad van bestuur.

Tevens geldt een verbod om de bezoldiging van de personeelsleden te betalen aan een managementvennootschap. Een managementvennootschap is een vennootschap die managementactiviteiten ontplooit en ter beschikking stelt aan één of meerdere vennoten. Voor de geleverde diensten (consultancy enzovoort) wordt gefactureerd. Dit geldt niet voor de zitpenningen van de leden van de raad van bestuur.

Afdeling 2. Vertrekpremies

Artikel 21

Bij het vaststellen van een maximumvertrekpremie moet uiteraard rekening worden gehouden met het Belgisch arbeidsrecht dat bij ontslag van een werknemer verplicht tot hetzij toekennen van een opzegtermijn, hetzij het uitbetalen van een verbrekingsvergoeding.

Op grond van artikel 6, §1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 is de federale overheid bevoegd voor het arbeidsrecht. Met dit decreet is het uiteraard niet de bedoeling om van de dwingende regels van het federale arbeidsrecht af te wijken.

Artikel 82, §2, van de arbeidsovereenkomstenwet van 3 juli 1978 bepaalt dat wanneer het jaarlijks loon niet hoger is dan € 16.100, de opzeggingstermijn ten minste 3 maanden bedraagt voor bedienden die minder dan 5 jaar in dienst zijn. De termijn wordt vermeerderd met 3 maanden bij de aanvang van elke nieuwe periode van 5 jaar in dienst bij dezelfde werkgever.

Bij overschrijding van de bovenvermelde loongrens, worden de door de werkgever en bediende in acht te nemen opzeggingstermijnen vastgesteld hetzij bij overeenkomst, gesloten ten vroegste op het ogenblik waarop de opzegging wordt gegeven, hetzij door de rechter (bij opzegging door de werkgever mag de termijn niet minder bedragen dan de in §2 bepaalde termijnen).

Enkel in een beperkt aantal gevallen kan de arbeidsovereenkomst worden beëindigd zonder verbrekingsvergoeding, bijvoorbeeld bij ontslag om dringende redenen (bijvoorbeeld bij een ernstig misdrijf gepleegd door de werknemer) en bij beëindiging van de arbeidsovereenkomst in onderling akkoord waarbij expliciet wordt afgesproken dat er geen verbrekingsvergoeding moet worden betaald.

Hetgeen wel kan is dat bij nieuwe indiensttredingen in de arbeidsovereenkomst de vertrekpremie wordt beperkt, zoals is aangekondigd in het regeerakkoord. Krachtens het regeerakkoord zal de Vlaamse overheid de vertrekpremie van een topmanager uitvoerende bestuurder, binnen de wettelijke mogelijkheden, beperken tot één vast jaarsalaris.

Deze bepaling strekt ertoe om misbruiken te voorkomen waarbij een vertrekpremie wordt toegekend van meer dan één vast jaarsalaris, terwijl het personeelslid slechts zeer korte tijd in dienst was. In die zin moet het dan ook verboden worden om in de arbeidsovereenkomst op te nemen dat aan het personeelslid een opzegvergoeding van meer dan één jaar zal worden toegekend. Dit belet niet dat een werknemer nadien gerechtigd kan zijn op een hogere opzegvergoeding, bijvoorbeeld met toepassing van de formule-Claeys. In dit geval betreft het dan namelijk geen misbruik, maar de normale toepassing van het arbeidsrecht. Het is de taak van de functioneel bevoegde Vlaamse ministers en de regeringscommissaris erop toe te zien dat er in de arbeidsovereenkomsten geen opzegvergoeding van meer dan één jaar wordt opgenomen.

De vertrekpremie omvat de opzegvergoeding, de eventuele vergoeding wegens concurrentiebeding, voordelen in natura of stortingen in een pensioenfonds die de werknemer ontvangt na beëindiging van de arbeidsovereenkomst.

Bij vrijwillig vertrek, d.i. op eenzijdige beslissing van het personeelslid, wordt geen vertrekpremie toegekend.

Afdeling 3. Pensioenregeling

Artikel 22

De pensioenregeling mag niet gunstiger zijn dan deze van een minister van de Vlaamse Regering.

Een regeling kan voordeliger zijn op basis van volgende elementen:

- ontvangen bedrag;
- persoonlijke bijdrage/werkgeversbijdrage;
- instapvoorwaarden.

Ambtenaren en contractuelen bij de overheidssector vallen onder toepassing van de wet-Wyninkx. Deze wet van 5/8/1978 houdende economische en budgettaire hervormingen bepaalt een absoluut maximumplafond van het pensioenbedrag (46.882,74 euro niet geïndexeerd). De cumulatie van de eerste en tweede pensioenpijler mag niet hoger liggen dan dit bedrag.

Een aanvullende pensioenregeling kan, ook voor de entiteiten opgesomd onder artikel 2, §1, 1°, van dit decreet, worden uitgewerkt binnen het kader dat door de wet van 13 maart 2003 (wet-Vandenbroucke) werd uitgetekend, maar afgeroomd tot voormeld absoluut plafond. Voor de invoering van een aanvullende pensioenregeling voor contractuelen in overheidsdienst is wel nog een 'kaderwet' nodig.

Het pensioen van een minister en een parlementslid valt ook onder de toepassing van de wet-Wyninkx.

Afdeling 4. Variabele verloning

Artikel 23 en 24

Het regeerakkoord bepaalt dat de variabele vergoedingen moeten worden bepaald op basis van een beleid dat gericht is op de lange termijn, met een balans tussen financiële en niet-financiële doelstellingen (zoals bijvoorbeeld de evoluties van de klantentevredenheid, kwaliteit van de dienstverlening, energiebesparingen, vermindering negatieve milieu-impact, personeelstevredenheid, deugdelijk bestuur enzovoort).

Door bijvoorbeeld meer rekening te houden met personeelstevredenheid zal een goed ‘people management’ aan belang winnen en de verhoogde aandacht voor klantentevredenheid sluit aan bij de waardengebonden competentie ‘klantgerichtheid’ die nu reeds voorkomt in de functiebeschrijving van de topambtenaren bij de diensten van de Vlaamse overheid.

Bij de evaluatie kan ook rekening worden gehouden met het niveau van maturiteit van de entiteit, de organisatiebeheersing en de mate waarin het strategisch plan wordt gerealiseerd.

Tevens geldt naar analogie met de regeling in het Vlaams personeelsstatuut van 13 januari 2006 dat de variabele verloning wordt geplafonneerd tot maximum 20% van het jaarsalaris + mandaattoelage.

De eventueel toegekende variabele verloning komt ook in aanmerking voor het bepalen van de minister-presidentnorm (zie artikel 19).

Het is het bevoegde orgaan van de entiteit die het bedrag van de variabele verloning bepaalt.

Afdeling 5. Transparantie

Artikel 25 en 26

In de vorige regeerperiode verleende de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan een nota inzake de verhoogde openbaarheid van het beloningsbeleid bij de Vlaamse overheid. Het toepassingsgebied van deze nota was evenwel beperkt tot de entiteiten die ressorteren onder het organisatiebesluit ⁽¹²⁾, aangevuld met de secretariaten van de strategische adviesraden, en gold bijvoorbeeld niet voor de entiteiten of de nv's die zijn opgericht bij wet of decreet en waar de Vlaamse Regering een overwegend aandeel heeft in de algemene vergadering en/of de raad van bestuur.

Deze nota gaf aanleiding tot een omzendbrief die een aantal praktische richtlijnen bevatte in uitvoering van de nota ⁽¹³⁾, maar werd niet reglementair verankerd in een decreet, een besluit van de Vlaamse Regering of een code.

Met een met redenen omklede motie van 9 november 2005 ⁽¹⁴⁾ vroeg het Vlaams Parlement de Vlaamse Regering onder meer de nodige maatregelen te nemen om – naar analogie van de initiatieven die genomen worden voor de beursgenoteerde bedrijven (de zogenaamde wet Picanol) – te komen tot een maximale transparantie van de zitpenningen en andere rechtstreekse of onrechtstreekse vergoedingen die personeelsleden van de Vlaamse overheid ontvangen voor de uitoefening van functies bij vennootschappen, agentschappen, instellingen of verenigingen die door de Vlaamse overheid worden opgericht of waar de Vlaamse overheid een overwegend aandeel heeft in de oprichting of het bestuur ervan.

¹² Besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie.

¹³ Omzendbrief PEBE/DVO/2007/18 van 6 juli 2007.

¹⁴ Met redenen omklede motie tot besluit van de op 18 oktober 2005 door de heer Carl Decaluwe in commissie gehouden interpellatie tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands beleid, Media en Toerisme, over de uitstapregeling en het cumuleren van functies bij Vlaamse ambtenaren.

Deze transparantie zou echter niet enkel moeten gelden t.a.v. de personeelsleden van de Vlaamse overheid, maar eigenlijk voor alle leden van de raden van bestuur.

Huidige regeling in het decreet:

- de transparantie inzake verloning (niveau 1: externe bekendmaking) krijgt een reglementaire basis. Deze transparantie geldt voor zowel de verloning van de topmanager en de uitvoerende bestuurder (bezoldiging en eventuele vertrekvergoeding) als voor de zitpenningen en vergoedingen van de leden van de raad van bestuur: de entiteiten die onder het toepassingsgebied ressorteren moeten in alle transparantie hierover communiceren, aangezien het een uitgave van belastinggeld betreft;
- wat de verloning van de topmanager en de uitvoerende bestuurder betreft wordt het reële loon bekend gemaakt, ook indien het een puntverloning (= vast bedrag) betreft;
- om te kunnen nagaan of ook de beperking van de variabele verloning tot 20% van het jaarsalaris (inclusief mandaattoelage) wordt nageleefd (zie artikel 24), wordt de verplichting opgelegd om bij de publicatie het bedrag van de jaarlijkse bezoldiging op te splitsen in het vast en variabel gedeelte;
- deze transparantie wordt gewaarborgd door publicatie in het jaarverslag en op de website van de entiteit. Bovendien moeten alle entiteiten die onder het toepassingsgebied ressorteren deze gegevens ook verplicht bezorgen aan de Vlaamse Regering via de minister van Bestuurszaken. Deze verplichting geldt niet voor de handelsvennootschappen en de vzw's die onder het toepassingsgebied van dit decreet vallen.

Het ontwerp van decreet is van toepassing op de secretariaten van de strategische adviesraden (zie artikel 2, §1, 5°, van het ontwerp). De transparantie (artikelen 25 en 26) geldt dus voor de personeelsleden van de secretariaten van de SAR's, maar moet niet worden uitgebreid tot de vergoedingen, zitpenningen e.a. van de SAR's zelf (leden van het dagelijks bestuur).

De transparantie voor de SAR's wordt immers reeds gegarandeerd door de bestaande regelgeving. Artikel 12 van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische adviesraden bepaalt immers dat de Vlaamse Regering de presentiegelden en de vergoedingen van de leden van de SAR's vaststelt.

De Vlaamse Regering heeft aan artikel 12 van voornoemd decreet uitvoering gegeven met het besluit van de Vlaamse Regering van 9 maart 2007 (B.S. 23 april 2007) tot regeling van de presentiegelden en vergoedingen van strategische adviesraden en van raadgevende comités bij intern verzelfstandigde agentschappen.

Voor leden van raden van bestuur is de transparantie zoals opgelegd door artikel 25 van het ontwerp van decreet wel noodzakelijk, aangezien in tegenstelling tot de SAR's, de bedragen en toekenningsvoorwaarden van de vergoedingen, zitpenningen e.d. niet (altijd) bij wet, decreet of besluit zijn vastgesteld.

In verband met de toetsing van deze openbaarmaking met de privacywetgeving kan het volgende worden gesteld. De verplichting tot openbaarmaking gebeurt op basis van een hiërarchisch gelijkgestelde rechtsnorm (decreet versus wet). Bovendien voldoet deze openbaarmaking aan een 'wettig doel', namelijk het nazicht op het 'niet buitensporig' verlonen van personeelsleden van overheidsentiteiten in 'ruime' zin. In tegenstelling tot de private sector (openbaarmakingsregels voor beursgenoteerde vennootschappen) worden de personeelsleden van overheidsentiteiten betaald met belastinggeld.

Zoals in de toelichting geduid geeft deze bepaling inzake transparantie een reglementaire basis aan transparantieregels die reeds in een vorige regeerperiode werden goedgekeurd.

Ter vergelijking, ook de punten 7.8-7.14 en 7.16 van de ‘Belgische Corporate Governance code 2009’ voorziet in een ‘individuele’ bekendmaking. Ook artikel 4 van de wet van 15 november 2012 (wettelijke verankering van de ‘Balkenendenorm in Nederland’) voorziet in een individuele openbaarmaking van de beloning van de topfunctionarissen.

Ook de individuele verloning van de topambtenaren bij de federale overheidsdiensten, worden in het jaarverslag vermeld en openbaar gemaakt (vb. publicatie verloning topambtenaren NMBS).

Afdeling 6. Verruiming van het werkingsgebied van het remuneratiecomité

Artikel 27

De Vlaamse Regering verleende op 10 oktober 2008 haar definitieve goedkeuring aan het besluit van de Vlaamse Regering tot oprichting van het remuneratiecomité en tot regeling van de presentiegelden en vergoedingen van de leden (VR/2008/1010/DOC.1096).

In principe is het toepassingsgebied gelijk aan de entiteiten die vallen onder het organisatiebesluit, aangevuld met GO!

In de praktijk werd op initiatief van de functioneel bevoegde ministers ook advies gevraagd aan het remuneratiecomité voor de vaststelling van de verloning van de topmanagers van de VRT, LRM, de VMW, en het Vlaams Energiebedrijf, ook al ressorteren deze entiteiten niet onder het toepassingsgebied.

Het toepassingsgebied van het remuneratiecomité van de Vlaamse overheid wordt uitgebreid tot het in punt 2 vermelde toepassingsgebied, tenzij de entiteit beschikt over een eigen remuneratiecomité (bijvoorbeeld de VRT, LRM en PMV). Alle instellingen en entiteiten die onder het toepassingsgebied ressorteren zullen voor strategische beloningskwesties verplicht het advies moeten inwinnen van hetzij het remuneratiecomité van de Vlaamse overheid, hetzij het eigen remuneratiecomité.

De uitbreiding van het toepassingsgebied wordt decretaal verankerd. De andere elementen zoals opgenomen in punt 3.4. van de door de Vlaamse Regering op 13 juli 2012 goedgekeurde conceptnota Deugdelijk Bestuur, zullen worden geregeld via een aanpassing van het huishoudelijk reglement van het remuneratiecomité. Het gaat hierbij om:

- het remuneratiecomité van de Vlaamse overheid zal ook individuele adviezen kunnen verlenen in verband met verloning;
- de adviezen van het remuneratiecomité worden ook steeds ter informatie bezorgd aan de minister-president en de viceministers-presidenten;
- de mogelijkheid adviezen uit te brengen met een schriftelijke procedure.

Artikel 28

De adviezen worden steeds ter informatie bezorgd aan de minister-president en de ministers vice-presidenten van de Vlaamse Regering. Dit geldt zowel voor de adviezen van het Remuneratiecomité van de Vlaamse overheid als voor de adviezen van het eigen remuneratiecomité.

Hoofdstuk 6. Wijzigingsbepalingen

Artikel 29

1° Ook de onafhankelijke leden worden door de Vlaamse Regering aangeduid en niet meer gecoöpteerd door de raad van bestuur;

- 2° gelet op de beperking van het aantal onafhankelijke leden tot een vierde van de stemgerechtigde leden van de raad van bestuur moet artikel 18, §2, van het kaderdecreet BB (“Het aantal onafhankelijke bestuurders mag een vierde van het aantal stemgerechtigde leden van de raad van bestuur niet overschrijden”) worden geschrapt;
- 3° aanpassing van de ontslagregeling van de onafhankelijke leden van de raad van bestuur: ontslag door de Vlaamse Regering op voordracht van de raad van bestuur i.p.v. de huidige regeling: ontslag door de leden van de raad van bestuur die door de Vlaamse Regering werden aangesteld.

Artikel 30

Gelet op artikel 10, §2, in onderhavig decreet over de mogelijkheid tot aanduiding van een plaatsvervanger door de Vlaamse Regering wordt de gelijkaardige bepaling in het kaderdecreet geschrapt.

Hoofdstuk 7. Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 31

Dit artikel werd ingelast na advies van VLABEST. Er moet over gewaakt worden dat de toepassing van de principes niet symbolisch blijft. Het decreet is namelijk maar een startpunt van een grootschalige interne oefening om alle geledingen van de Vlaamse overheid te conformeren met de nieuwe regels. Om de afdwingbaarheid te vergroten én om de rol van het Vlaams Parlement in deze cruciale materie te versterken wordt daarom een clause ingevoegd die het Vlaams Parlement expliciet mandateert om de voortgang van de uitvoering van de opgenomen principes elke drie jaar te evalueren.

De keuze voor het Vlaams Parlement is ingegeven om drie redenen: ten eerste en vooral omdat deugdelijk bestuur de basis vormt van kwaliteitsvol openbaar beleid en het Vlaams Parlement daar het laatste woord moet over hebben. Ten tweede omdat het Vlaams Parlement als externe instantie een objectievere positie kan innemen dan de Vlaamse Regering en de Vlaamse administratie, die rechtstreeks betrokken partij zijn. En ten derde omdat het Vlaams Parlement een belangrijke rol heeft bij beleids- en decreetsevaluatie, een taak die momenteel helaas nog te weinig uit de verf komt. Deugdelijk bestuur, als overkoepelend kader boven het overheidsoptreden, lijkt een goed startpunt.

Artikel 32

Tijdens de bespreking van de conceptnota Deugdelijk Bestuur op 16 oktober 2012 in de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Toerisme van het Vlaams Parlement werd gevraagd om het overheidsbeslag niet te vergroten. Het kan dus niet de bedoeling zijn om de samenstelling van de raad van bestuur uit te breiden. Bij de eerstvolgende hernieuwing van de mandaten wordt de samenstelling aangepast in overeenstemming met artikel 4. Als uiterlijke datum wordt 1 juli 2018 vooropgesteld.

De invoering van de regel dat een derde van de leden van de raad van bestuur een onafhankelijke bestuurder moet zijn heeft tot gevolg dat een aantal decreten nl. de oprichtingsdecreten van publiekrechtelijke EVA's, VOI's en nv's of statuten zullen moeten worden aangepast.

Artikel 33

Omwille van het feit dat arbeidsrechtelijk geen afbreuk kan worden gedaan aan de bestaande arbeidsovereenkomsten, zullen de geldelijke bepalingen in dit decreet slechts gelden bij nieuwe aanstellingen.

Ten aanzien van de beperkingen opgenomen in hoofdstuk 5 van dit decreet, genieten de personeelsleden of titularissen in dienst of aangesteld op de datum van inwerkingtreding van dit decreet ten minste van de geldelijke arbeidsvoorwaarden die op hen van toepassing zijn op die datum. ‘Ten minste’ betekent dat zij eventueel wel kunnen genieten van toekomstige meer gunstige arbeidsvoorwaarden.

Dezelfde waarborgregeling wordt ingevoerd voor de zitpenningen en vergoedingen van de leden van de raad van bestuur.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand,

Geert BOURGEOIS

VOORONTWERP VAN DECREET
d.d. 1 februari 2013

Voorontwerp van decreet betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. Dit decreet is van toepassing op de volgende entiteiten:

- 1° de departementen en intern verzelfstandigde agentschappen zonder rechtspersoonlijkheid;
- 2° de intern verzelfstandigde agentschappen met rechtspersoonlijkheid;
- 3° de publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen;
- 4° de privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen;
- 5° de secretariaten van de strategische adviesraden;
- 6° de Vlaamse openbare instellingen De Watergroep, het Universitair Ziekenhuis Gent en de Vlaamse Radio- en Televisieomroep;
- 7° de handelsvennootschappen waarin de Vlaamse Regering een meerderheid heeft van de stemmen in de algemene vergadering en die door de Vlaamse Regering worden aangeduid;
- 8° de VZW's die de Vlaamse Regering aanduidt.

Art. 3. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° raad van bestuur: het bestuursorgaan van een entiteit als vermeld in artikel 2, 3°, 4°, 6°, 7° en 8°, dat over de bevoegdheden beschikt die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van de opdracht of het maatschappelijk doel van de voormelde entiteit;

- 2° regeringscommissaris: de persoon die de Vlaamse Regering aanwijst, ongeacht de benaming van zijn mandaat, om opdrachten uit te oefenen inzake informatieverstrekking en controle over de wettelijkheid en het algemeen belang in een entiteit als vermeld in artikel 2, 3°, 4°, 6°, 7° en 8°;
- 3° jaarlijkse bezoldiging: het geïndexeerde jaarsalaris, inclusief toelagen en bonussen, maar uitgezonderd de sociale voordelen, voordelen van alle aard en onkostenvergoedingen;
- 4° jaarsalaris: het geïndexeerde jaarsalaris, exclusief toelagen en bonussen;
- 5° bonus: de aan de lijnmanager toegekende extra-bezoldiging, bovenop de jaarlijkse bezoldiging, ingevolge het behalen van de vooraf afgesproken doelstellingen.

Hoofdstuk 2. Raden van bestuur

Art. 4. Minimaal een derde van het aantal stemgerechtigde leden van de raad van bestuur is een onafhankelijke bestuurder.

De Vlaamse Regering kan op gemotiveerd verzoek van de entiteit een uitzondering toestaan op de bepaling van het eerste lid.

Art. 5. De raad van bestuur stelt de vereisten vast waaraan kandidaten voor het mandaat van onafhankelijk bestuurder moeten voldoen op het vlak van bekwaamheden, kennis en ervaring.

De raad van bestuur doet een open oproep tot kandidaatstelling voor een mandaat van onafhankelijk bestuurder. De oproep bevat een weergave van de vereisten waaraan kandidaten moeten voldoen en regelt de wijze van kandidaatstelling, waarbij minstens een curriculum vitae wordt voorgelegd.

De raad van bestuur vergelijkt de respectieve verdiensten van de kandidaten.

De onafhankelijke bestuurders worden uit lijsten van twee kandidaten per te begeven mandaat door de Vlaamse Regering aangesteld, op voordracht van de raad van bestuur.

Indien de entiteiten, vermeld in artikel 2, 4°, 6°, 7° en 8° onder wettelijke bepalingen vallen die de algemene vergadering bevoegd maken voor de aanstelling van de bestuurders, worden de onafhankelijke bestuurders aangesteld door de algemene vergadering, op voordracht van de raad van bestuur.

Art. 6. De onafhankelijke bestuurder wordt aangesteld op grond van zijn deskundigheid inzake het algemeen bestuur van de entiteit, zijn specifieke deskundigheid inzake de inhoudelijke materie en het beleidsveld waarin de entiteit actief is, alsook zijn onafhankelijkheid ten aanzien van de deelgenoten en het dagelijks bestuur van de entiteit.

Onder deelgenoten als vermeld in het eerste lid, wordt verstaan : het Vlaamse Gewest, de Vlaamse Gemeenschap en de andere personen die participeren of vertegenwoordigd zijn in de entiteit.

Art. 7. De onafhankelijke bestuurders kunnen te allen tijde door de Vlaamse Regering worden ontslagen, op voordracht van de raad van bestuur.

Indien de entiteiten, vermeld in artikel 2, 4°, 6°, 7° en 8° onder wettelijke bepalingen vallen die de algemene vergadering bevoegd maken voor het ontslag van de bestuurders, worden de onafhankelijke bestuurders ontslagen door de algemene vergadering, op voordracht van de raad van bestuur.

Art. 8. §1. Om belangenvermenging te voorkomen leggen de leden van de raad van bestuur bij hun aanstelling een overzicht van hun andere lopende mandaten en activiteiten voor.

Latere wijzigingen in mandaten of activiteiten worden eveneens voorgelegd.

§2. Als een bestuurder, rechtstreeks of onrechtstreeks, een belang van vermogensrechtelijke aard heeft dat strijdig is met een beslissing of een verrichting die tot de bevoegdheid behoort van de raad van bestuur, mag hij niet deelnemen aan de beraadslagingen van de raad van bestuur over deze verrichtingen of beslissingen, noch aan de stemming in dat verband.

Art. 9. De raad van bestuur stelt een deontologische code op voor haar leden.

Hoofdstuk 3. Statuut regeringscommissaris

Art. 10. §1. De Vlaamse Regering stelt de regeringscommissaris in de entiteiten, vermeld in artikel 2, 3°, 4°, 6°, 7° en 8°, aan. Voor de aanstelling gaat de Vlaamse Regering na:

1° of de kandidaat voldoende beschikbaar is om zijn functie uit te oefenen;

2° via de voorlegging van een curriculum vitae, of de kandidaat over ervaring en kennis van het bestuur en de werking van de Vlaamse overheid en van de beslissingsprocessen en –procedures beschikt;

3° of de kandidaat geen enkele strafrechtelijke veroordeling heeft opgelopen die onverenigbaar zou zijn met het mandaat van regeringscommissaris :

-voor de kandidaat met de Belgische nationaliteit door de voorlegging van een bewijs van goed zedelijk gedrag en een verklaring op erewoord dat hij geen dergelijke veroordeling heeft opgelopen;

-voor de kandidaat die niet beschikt over de Belgische nationaliteit: door een verklaring op erewoord dat hij geen dergelijke veroordeling heeft opgelopen.

4° of er bij de kandidaat geen rechtstreeks of onrechtstreeks functioneel of persoonlijk belangenconflict bestaat.

Naast de vereiste ervaring en kennis van het bestuur en de werking van de Vlaamse overheid en van de beslissingsprocessen en –procedures, vermeld in het eerste lid, 2°, geldt voor de functie van inhoudelijke commissaris die de minister onder wie de entiteit ressorteert vertegenwoordigt tevens de vereiste van een specifieke kennis van de inhoudelijke materie en van het beleidsveld waarin de betrokken entiteit actief is.

Naast de vereiste ervaring en kennis van het bestuur en de werking van de Vlaamse overheid en van de beslissingsprocessen en –procedures, vermeld in het

eerste lid, 2°, geldt voor de functie van commissaris die de Vlaamse minister, bevoegd voor de financiën en de begrotingen vertegenwoordigt tevens de vereiste van inzicht en kennis inzake financiële en budgettaire aangelegenheden.

§2. Bij ontslag of overlijden van de regeringscommissaris of als hij een onverenigbaar ambt uitoefent, vervangt de Vlaamse Regering hem zo spoedig mogelijk conform de bepalingen, vermeld in paragraaf 1.

De Vlaamse Regering kan een plaatsvervanger aanstellen voor het geval de regeringscommissaris verhinderd is.

Art. 11. De Vlaamse Regering bepaalt bij de aanvang van de aanstelling tot regeringscommissaris, de omvang en inhoud van zijn functie.

Art. 12. Met behoud van de toepassing van andere onverenigbaarheden bepaald bij of krachtens een wet, een decreet, een besluit of de statuten is de opdracht van de regeringscommissaris onverenigbaar met het mandaat of ambt van:

- 1° lid van de Commissie van de Europese Unie;
- 2° lid van het Europees Parlement, de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat, het Vlaams Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement;
- 3° minister of staatssecretaris;
- 4° provinciegouverneur of lid van de deputatie van de provincieraad ;
- 5° burgemeester, schepen of lid van het districtscollege;
- 6° voorzitter van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn;
- 7° bestuurder of personeelslid van de entiteit.

Als de regeringscommissaris in de loop van zijn mandaat aanvaardt om een ambt of mandaat als vermeld in het eerste lid uit te oefenen, wordt zijn mandaat van rechtswege beëindigd. Hij wordt vervangen door een regeringscommissaris die aangesteld wordt conform artikel 10, §1.

Art. 13. Met behoud van de toepassing van de verplichtingen bepaald bij of krachtens een wet of decreet, kan de regeringscommissaris inlichtingen waarvan hij in het kader van zijn opdrachten kennis gekregen heeft niet gebruiken of verspreiden, als het gebruik of de verspreiding van aard is om de belangen van de entiteit schade te berokkenen.

In toepassing van de uitzonderingsgronden in het decreet openbaarheid van bestuur van 26 maart 2004 wordt de briefwisseling tussen de regeringscommissaris en de minister die hem heeft voorgedragen voor aanstelling door de Vlaamse Regering als vertrouwelijk beschouwd.

Art. 14. De regeringscommissaris informeert zich over alle evoluties van de regelgeving betreffende zijn functie en de opdracht of het maatschappelijk doel van de entiteit waarbij hij is aangesteld.

Indien nodig kan de entiteit ten behoeve van de regeringscommissaris informatievergaderingen of vormingscursussen organiseren of financieren om de regeringscommissaris in de mogelijkheid te stellen om zijn permanente vorming te waarborgen.

Art. 15. De regeringscommissaris brengt over de toevertrouwde taken verslag uit bij de minister die hem heeft voorgedragen voor aanstelling door de Vlaamse Regering.

Art. 16. Het mandaat van regeringscommissaris vereist een vertrouwensrelatie met de Vlaamse Regering. Bij ontstentenis van deze vertrouwensrelatie kan de Vlaamse Regering het mandaat te allen tijde beëindigen.

Art. 17. De minister die hem heeft voorgedragen voor aanstelling door de Vlaamse Regering evalueert het werk van de regeringscommissaris. De Vlaamse Regering stelt hiervoor de evaluatieprocedure vast.

De evaluatie vindt minstens om de twee jaar plaats, op basis van een functiebeschrijving en competentieprofiel vastgesteld door de in het eerste lid vermelde minister bij de aanstelling van de regeringscommissaris. Van de evaluatie wordt een schriftelijke weerslag bijgehouden.

Hoofdstuk 4. Deontologie personeel

Art. 18. De entiteiten, vermeld in artikel 2, 3°, 4°, 5°, 6°, 7° en 8° stellen een deontologische code op voor hun personeelsleden evenals een regeling voor de bescherming van klokkenluiders.

Onder klokkenluiders als vermeld in het eerste lid, wordt verstaan : de personeelsleden die in de uitoefening van hun ambt nalatigheden, misbruiken of misdrijven binnen de entiteit waar ze zijn tewerkgesteld hebben vastgesteld en gemeld.

Hoofdstuk 5. Geldelijke bepalingen

Afdeling 1. Verloning

Art. 19. De jaarlijkse bezoldiging van de personeelsleden en de leden van de raad van bestuur van de entiteiten, vermeld in artikel 2, mag niet meer bedragen dan de jaarlijkse bezoldiging van de minister-president van de Vlaamse Regering.

Het eerste lid is niet van toepassing op de artsen tewerkgesteld bij het UZ Gent

De Vlaamse Regering kan, op advies van het Remuneratiecomité van de Vlaamse overheid, toestaan dat afgeweken wordt van de maximumbezoldiging, vermeld in het eerste lid.

Art. 20. Het is verboden om de jaarlijkse bezoldiging, sociale voordelen, voordelen van alle aard, onkostenvergoedingen, en eventuele andere bezoldigingselementen geheel of gedeeltelijk toe te kennen in aandelen of aandelenopties.

Het is verboden de bezoldiging van personeelsleden, vermeld in het eerste lid, te betalen aan een managementsvennootschap.

Afdeling 2. Vertrekpremie

Art. 21. Als de arbeidsovereenkomst een vertrekpremie vaststelt, kan die premie, binnen de wettelijke mogelijkheden, hoogstens het bedrag van één vast jaarsalaris bedragen.

De vertrekpremie omvat de opzegvergoeding, de eventuele vergoeding wegens concurrentiebeding, voordelen in natura of stortingen in een pensioenfonds die betrokkene ontvangt na beëindiging van de arbeidsovereenkomst.

Bij vrijwillig vertrek is er geen recht op een vertrekpremie.

Afdeling 3. Pensioenregeling

Art. 22. De pensioenregeling mag niet voordeliger zijn dan die van een minister van de Vlaamse Regering.

Het verbod, vermeld in het eerste lid, betreft zowel het te ontvangen bedrag, de persoonlijke bijdrage als de instapvoorwaarden in de aanvullende pensioenregeling.

Afdeling 4. Variabele verloning

Art. 23. Het bevoegde orgaan van de entiteit bepaalt het bedrag van de variabele verloning en houdt voor het bepalen van de omvang van het bedrag rekening met het langetermijnperspectief en de realisatie van financiële en niet-financiële doelstellingen.

Art. 24. Het bedrag van de variabele verloning is beperkt tot 20% van het jaarsalaris, inclusief mandaattoelage.

Afdeling 5. Transparantie

Art. 25. Het bedrag van de jaarlijkse bezoldiging, opgesplitst in vast en variabel gedeelte, de eventuele vertrekpremies, de zitpenningen en vergoedingen van de leden van de raad van bestuur, worden openbaar gemaakt door publicatie in het jaarverslag van de betrokken instelling of entiteit.

Het jaarverslag, vermeld in het eerste lid, wordt bekendgemaakt op de website van de instelling.

Art. 26. De toekenningsmodaliteiten van de bedragen, vermeld in artikel 25, worden voor de entiteiten vermeld in artikel 2, 1° tot en met 6°, jaarlijks door de entiteiten en instellingen aan de Vlaamse minister bevoegd voor de Bestuurszaken toegestuurd, die ze op zijn beurt bezorgt aan de Vlaamse Regering.

Afdeling 6. Verruiming van het werkingsgebied van het Remuneratiecomité

Art. 27. De entiteiten, vermeld in artikel 2, winnen voor strategische beloningskwesties het advies in van het Remuneratiecomité van de Vlaamse overheid, opgericht bij het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot oprichting van het remuneratiecomité van de Vlaamse overheid en tot regeling

van de presentiegelden en vergoedingen van de leden, hetzij van het eigen remuneratiecomité.

Art. 28. De Remuneratiecomités bezorgen hun adviezen ter informatie aan de minister-president en de ministers-vicepresidenten van de Vlaamse Regering.

Hoofdstuk 6. Wijzigingsbepaling

Art. 29. In artikel 18 van het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt de zinsnede “, de onafhankelijke leden uitgezonderd,” opgeheven;

2° paragraaf 2 wordt opgeheven;

3° in paragraaf 3 wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

“ De onafhankelijke bestuurders kunnen te allen tijde door de Vlaamse Regering worden ontslagen, op voordracht van de raad van bestuur.”.

Art. 30. In artikel 23, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 27 april 2007, wordt het laatste lid opgeheven.

Hoofdstuk 7. Slot- en overgangsbepalingen

Art. 31. De samenstelling van de raden van bestuur wordt aangepast aan de bepaling van artikel 4, bij de eerstvolgende hernieuwing van de mandaten. Uiterlijk op 1 juli 2015 moet de samenstelling van de raden van bestuur aangepast zijn aan de bepaling, vermeld in artikel 4.

Art. 32. Ten aanzien van de beperkingen die in hoofdstuk 5 van dit decreet zijn opgenomen, genieten de personeelsleden of titularissen in dienst of aangesteld op de datum van inwerkingtreding van dit decreet en bij de verlenging van een mandaat na de inwerkingtreding van dit decreet, ten minste van de geldelijke arbeidsvoorwaarden die zij genoten op de datum van inwerkingtreding van dit decreet.

Brussel, ...

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand,

Geert BOURGEOIS

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

De heer Geert Bourgeois
Viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams
minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, In-burgering,
Toerisme en Vlaamse Rand
Arenbergstraat 7
1000 Brussel

contactpersoon
Peter Van Humbeeck
pvhumbeeck@serv.be

ons kenmerk
SERV_BR_20130311_Deugdelijk_Bestuur_pvhit

Brussel
11 maart 2013

Voorontwerp van decreet betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector

Mijnheer de minister,

U heeft de SERV op 20 februari 2013 om advies gevraagd over een voorontwerp van decreet betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector.

De Raad verwelkomt dit voorontwerp van decreet, waarin de Vlaamse regering een aantal principes van deugdelijk bestuur wil verankeren in de Vlaamse publieke sector. Het betreft met name bepalingen inzake de raden van bestuur, het statuut van regeringscommissarissen, de deontologie van het personeel, sommige geldelijke bepalingen en de regeling van de controle erop.

De SERV vraagt wel dat de onderstaande punten nader worden bekeken of verduidelijkt, om reparatiewetgeving achteraf te vermijden.

1. Het voorontwerp lijkt geen rekening te houden met de specifieke situatie van de VREG (de onafhankelijke regulator voor de elektriciteits- en de gasmarkt, opgericht als EVA). De wijze waarop een energieregulator juridisch moet worden geregeld, is in detail door de Europese elektriciteits- en gasrichtlijnen vastgelegd. Wat het voorontwerp betreft, zijn er daardoor verschillende bepalingen die niet van toepassing verklaard moeten worden op de VREG. Immers:
  - De bepalingen inzake onafhankelijke bestuurders zijn in het geval van de VREG zonder voorwerp aangezien bij een energieregulator alle bestuurders onafhankelijk moeten zijn. Bovendien geldt in het geval van een energieregulator een bijzondere bescherming, waardoor zij niet kunnen worden ontslagen door de Vlaamse regering, tenzij in zeer uitzonderlijke gevallen. M.a.w. kunnen art. 4, 5, 6, en 7 niet van toepassing zijn op de VREG.
  - De figuur van een regeringscommissaris is onverenigbaar met de Europese onafhankelijkheidsvereisten van een energieregulator (en dus de VREG). Art. 10-17 kunnen niet van toepassing zijn op de VREG. Terzake stelt de memorie van toelichting artikel 10 van het voorontwerp reeds dat dit artikel enkel de aanstellingsprocedure van

de regeringscommissarissen regelt. Het beoogt geen bijkomende regeringscommissarissen aan te stellen bij de diverse entiteiten. Dat zou omwille van de duidelijkheid misschien beter worden opgenomen in het decreet zelf.

2. Ten gronde moet de vraag worden gesteld of het wel zo'n goede keuze was om de VREG op te richten als een EVA en zoveel mogelijk gelijk te stellen met andere overheidsorganen, aangezien de bepalingen van het derde energiepakket specifieke eisen stellen aan een energieregulator. Een aantal bepalingen van het decreet bestuurlijk beleid werd reeds niet van toepassing verklaard in het geval van de VREG, maar dat lijkt nog onvoldoende. ER zijn nog andere onverenigbaarheden tussen de regeling van de VREG en de Europese vereisten¹. De vraag is dus of de VREG niet beter wordt gezien als een EVA sui generis, of zoals de VREG eerder zelf adviseerde², er niet beter gekozen wordt voor een apart statuut, rechtstreeks onder het gezag van het Vlaams parlement (naar analogie met het toezicht op de CREG op federaal vlak, sinds de omzetting van het derde energiepakket).
3. De SERV vraagt om na te gaan of er naast de VREG nog andere instellingen zijn binnen de Vlaamse overheid met een specifiek statuut, waarvoor uitzonderingen op de bepalingen van het voorontwerp van decreet nodig zijn, zonder dat dit mag leiden tot uitholling van de principes inzake deugdelijk bestuur. Het is in elk geval positief dat het voorontwerp reeds enige flexibiliteit voorziet om rekening te kunnen houden met de diversiteit in de Vlaamse publieke sector. Zo bepaalt art. 4 dat minimaal een derde van het aantal stemgerechtigde leden van de raad van bestuur een onafhankelijke bestuurder moet zijn, maar kan de Vlaamse Regering op gemotiveerd verzoek van de entiteit een uitzondering toestaan op deze bepaling.
4. De SERV vindt het aangewezen dat de memorie van toelichting de situatie van de strategische adviesraden verduidelijkt. Het voorontwerp kan immers verwarring scheppen aangezien het enkel (voor sommige bepalingen) van toepassing is op de "secretariaten van de strategische adviesraden" (art. 2, 5°) en niet op de strategische adviesraden zelf. De reden is dat de transparantie op het vlak van de strategische adviesraden reeds geregeld wordt in de bestaande regelgeving. Art. 12 van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische adviesraden bepaalt immers dat de Vlaamse regering de presentiegelden en de vergoedingen van de leden van de SAR's vaststelt. De Vlaamse Regering heeft hieraan uitvoering gegeven met het besluit van de Vlaamse Regering van 9 maart 2007 tot regeling van de presentiegelden en vergoedingen van strategische adviesraden en van raadgevende comités bij intern verzelfstandigde agentschappen.
5. De SERV vraagt tot slot dat de memorie van toelichting tevens de relatie met de vzw-wetgeving verduidelijkt. Met name zou best worden uitgelegd waarom met de opname van onafhankelijke bestuurders in raden van bestuur niet geraakt wordt aan essentiële bepalingen van het vennootschapsrecht/vzw-recht. De SERV verwijst terzake naar het advies van de Raad van State bij het oprichtingsdecreet van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek, en naar de argumentatie bij het decreet van 13 juli 2007 houdende bevordering

¹ Zie SERV (2013). Advies over de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG).

² VREG (2010). Advies over de omzetting van het derde energiepakket.

van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid.

Wij hopen, mijnheer de minister, u hiermee van dienst te zijn geweest.

Hoogachtend,

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Ann Vermorgen
voorzitter

ADVIES VAN DE VLAAMSE ADVIESRAAD VOOR BESTUURSZAKEN

Aan de heer Geert Bourgeois
Vlaams minister van Bestuurszaken,
Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme
en Vlaamse Rand
Arenbergstraat 7
1000 BRUSSEL

vragen naar / e-mail	telefoonnummer	datum	kenmerk
Bram Opsomer bram.opsomer@bz.vlaanderen.be	02 553 40 15	21 maart 2013	2013/07

Betreft: advies voorontwerp decreet deugdelijk bestuur

Mijnheer de minister,

Op vrijdag 1 februari 2013 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector. De regering gelastte u hierover het advies van VLABEST te vragen.

Situering

De Vlaamse Regering heeft op 13 juli 2012 haar goedkeuring gegeven aan de conceptnota over deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector (VR 2012 1307 DOC.0719). Het voorontwerp verankert volgende elementen voor de entiteiten van de Vlaamse overheid (departementen, IVA's, EVA's, VOI's, SAR's, handelsvennootschappen waarin Vlaamse Regering de meerderheid van de stemmen heeft, en vzw's die de Vlaamse Regering aanduidt):

- 1/3 onafhankelijke bestuurders in de Raden van Bestuur;
- Regeling van het statuut van de regeringscommissarissen;
- Deontologische code ook voor de entiteiten die niet onder de Vlaamse overheid vallen;
- Geldelijke bepalingen voor topmanager, gedelegeerd bestuurder, leden Raden van Bestuur, personeel (o.a. de "minister-presidentnorm", vertrekpremie, variabele verloning, transparantie, ...).

Advies

De Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken is **voorstander van de principes** die zijn opgenomen in het voorontwerp. Het zijn logische onderdelen van een deugdelijk openbaar bestuur en moeten dus het voorwerp uitmaken van een duidelijk beleid. In die zin juicht de Raad toe dat er op het niveau

van de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement over wordt nagedacht en dat er ook keuzes over worden gemaakt. Toch kunnen er volgens de Raad ook enkele belangrijke strategische vragen worden gesteld over de manier waarop de principes worden gevat in het voorliggende voorontwerp.

1. De Raad steunt de definitie van het begrip ‘deugdelijk bestuur’ die in de memorie van toelichting bij het voorontwerp is opgenomen¹, maar vindt de **titel van het voorontwerp, “deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector”, misleidend.**
  - Het voorontwerp zelf bevat ten eerste **maar enkele**, weliswaar belangrijke, **onderdelen** van deze definitie, die trouwens niet is opgenomen in de decreettekst zelf. Andere cruciale elementen over openbaarheid van bestuur, behoorlijke regelgeving, transparantie, consultatie, genderevenwicht, het inbouwen van checks & balances binnen de administratie en tussen administratie en politiek, het omgaan met verzelfstandiging, ... zitten vervat in andere decreets- of beleidsteksten. We verwijzen dan bijvoorbeeld naar de wetgeving over openbaarheid van bestuur of de man/vrouw verhouding, naar het kaderdecreet bestuurlijk beleid, naar de consultatiecode, de kenmerken van goede regelgeving, het strategisch beleidskader voor kwaliteitsvolle regelgeving en administratieve vereenvoudiging, het inter-institutioneel akkoord, protocollen tussen Vlaamse Regering en administratie, tussen Vlaamse Regering en Vlaams Parlement, ...
  - Ten tweede maken **lokale en provinciale besturen** uiteraard ook deel uit van de Vlaamse publieke sector, en worden deze besturen eveneens geconfronteerd met dezelfde vraagstukken omtrent deugdelijk bestuur. Toch worden ze buiten de voorliggende oefening gehouden. Een aantal elementen van deugdelijk bestuur zitten vervat in het gemeente- en provinciedecreet, zoals de zogenaamde secretaris-norm inzake de verloning, maar andere elementen zijn momenteel het voorwerp van debat. In het kader van de regioscreening en de problematiek van bestuurskracht en bestuurlijke drukte staat bijvoorbeeld de aansturing, opvolging en coördinatie van de verzelfstandigde entiteiten en de samenwerkingsverbanden centraal op de lokale agenda. Dit is een belangrijk onderdeel van deugdelijk bestuur dat met het voorontwerp nu deels wordt geregeld, maar enkel op Vlaams niveau. Het is echter ook in het belang van de lokale en provinciale besturen dat er hieromtrent richtlijnen en normen worden opgesteld.

Daarom is VLABEST van mening dat het voorontwerp een **gemiste kans** is om in nauw overleg met *alle* geledingen van de ‘Vlaamse publieke sector’ een **omvattende code** op te stellen omtrent *alle* aspecten van **deugdelijk bestuur** op principiële niveau. Ter consolidatie en validatie lijkt het logisch dat het Vlaams Parlement, als sluitsteen van de Vlaamse democratie, zich hierover finaal uitspreekt.² Op basis van deze basiscode kunnen alle overheidsniveaus dan zelf nagaan hoe hun eigen interne regelgeving en organisatie zich hiermee moet conformeren.

---

¹ “Het waarborgen van de onderlinge samenhang van de wijze van sturen, beheersen en toezicht houden van een overheidsorganisatie, gericht op een efficiënte en effectieve realisatie van beleidsdoelstellingen, alsmede het daarover op open wijze communiceren en verantwoording afleggen ten behoeve van de belanghebbenden.” (memorie van toelichting, p. 1).

² Er kan worden verwezen naar de Nederlandse Code goed openbaar bestuur. Het bevat richtlijnen voor Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en politie, waarmee ze aangeven dat ze dezelfde beginselen van goed bestuur erkennen en toepassen. Het bevat beginselen omtrent openheid en integriteit, participatie, behoorlijke contacten met de burgers, doelgerichtheid en doelmatigheid, legitimiteit, lerend en zelfreinigend vermogen en verantwoording. (www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2009/12/29/nederlandse-code-voor-goed-openbaar-bestuur.html).

2. Met het voorontwerp lijkt men dus een stap te hebben overgeslagen, en is men meteen een aantal intern Vlaamse aspecten decretaal gaan verankeren. Toch zijn er ook wat dit betreft nog bedenkingen te maken:

- Voor sommige elementen was een decretaal initiatief noodzakelijk (bv. de 1/3 vertegenwoordiging in de Raden van Bestuur), maar in hoofdzaak heeft het decreet een **symbolische functie**. Dit wordt bevestigd doordat er met het voorontwerp geen geëigende controlemechanismen worden opgezet om de nieuwe regels te gaan handhaven. Alle bestaande controlemechanismen binnen de Vlaamse overheid moeten worden toegepast. Toch is het decreet op sommige plaatsen in die mate gedetailleerd dat ze lijkt in te gaan tegen die andere belangrijke doelstelling van de Vlaamse Regering, namelijk het verminderen van de regelgevingsdruk. De keuze voor bijkomende regelgeving zou daarom steeds op afdoende manier moeten gemotiveerd worden (dit zou de eerste afweging moeten zijn bij elk Vlaams decreet). De argumentatie daarrond mist VLABEST in de memorie van toelichting.
- Dit wil niet zeggen dat er geen argumenten te vinden zijn om een decretaal initiatief te verantwoorden voor bepaalde onderdelen, bijvoorbeeld om de symbolische **afdwingbaarheid** te vergroten (alleen vraagt VLABEST dus een duidelijke explicitering daarvan in de memorie). Toch moet erover gewaakt worden dat de toepassing van de principes niet symbolisch blijft. Het decreet, indien het goedgekeurd wordt, is namelijk maar een startpunt van een grootschalige interne oefening om alle geledingen van de Vlaamse overheid te conformeren met de nieuwe regels. Om de afdwingbaarheid te vergroten én om de rol van het Vlaams Parlement in deze cruciale materie te versterken, stelt VLABEST daarom voor om **een clause in te voegen die het Vlaams Parlement expliciet mandateert om de voortgang van de uitvoering van de opgenomen principes elke drie jaar te evalueren**. De Raad wil niet zover gaan om een avondrood-clausule in te voeren³, daarvoor zijn de opgenomen principes te belangrijk, maar indien zou blijken dat het decreet na drie jaar weinig verandering teweeg heeft gebracht, moeten toch vragen gesteld worden bij het nut ervan of moeten bijkomende maatregelen worden genomen. De Raad kiest voor het Vlaams Parlement om drie redenen: ten eerste en vooral omdat deugdelijk bestuur de basis vormt van kwaliteitsvol openbaar beleid en het Vlaams Parlement daar het laatste woord moet over hebben. Ten tweede omdat het Vlaams Parlement als externe instantie een objectievere positie kan innemen dan de Vlaamse Regering en de Vlaamse administratie, die rechtstreeks betrokken partij zijn. En ten derde omdat het Vlaams Parlement een belangrijke rol heeft bij beleids- en decreetsevaluatie, een taak die momenteel helaas nog te weinig uit de verf komt. Deugdelijk bestuur, als overkoepelend kader boven het overheidsoptreden, lijkt een goed startpunt.
- Ten slotte bevat het reguleringsdossier volgens VLABEST op dit moment te weinig informatie over de afwegingen die gemaakt zijn bij de totstandkoming van het voorontwerp. Hoe is men tot de concrete voorstellen gekomen? Zijn er verschillende alternatieven tegenover elkaar afgewogen? Was het bijvoorbeeld niet beter geweest om de loonspanning als basis te nemen voor het bepalen van de loonnorm? Welke lessen zijn te trekken uit

---

³ Een avondrood-clausule bepaalt dat het decreet, of een onderdeel ervan, na een bepaalde termijn van rechtswege wordt opgegeven, tenzij de geldigheidsduur ervan op tijd wordt verlengd.

academisch onderzoek en/of buitenlandse praktijkvoorbeelden? In welke mate is binnen de Vlaamse administratie op dit moment al voldaan aan de opgenomen normering (welke entiteiten zullen zich moeten aanpassen)? De Raad mist met andere woorden een goed onderbouwde **reguleringsimpactanalyse** bij het voorontwerp.

We hopen, mijnheer de minister, u hiermee van dienst te zijn geweest. Voor verdere vragen of toelichting kan u steeds contact opnemen met het secretariaat.

Hoogachtend,

Prof. dr. Herman MATTHIJS
Voorzitter

Bram OPSOMER
Secretaris

PROTOCOL HOUDENDE DE CONCLUSIES
VAN DE ONDERHANDELINGEN VAN 18 FEBRUARI EN 18 MAART 2013
DIE GEVOERD WERDEN IN HET SECTORCOMITÉ XVIII
VLAAMSE GEMEENSCHAP EN VLAAMS GEWEST

Vlaamse overheid

Agentschap voor Overheidspersoneel

SECTORCOMITE XVIII
VLAAMSE GEMEENSCHAP EN VLAAMS GEWEST

protocol nr. 321.1031

PROTOCOL HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN
VAN 18 FEBRUARI EN 18 MAART 2013 DIE GEVOERD WERDEN IN HET
SECTORCOMITE XVIII VLAAMSE GEMEENSCHAP EN VLAAMS GEWEST

Over

Voorontwerp van decreet betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse
publieke sector : artikel 18 (deontologie van het personeel) en artikelen
19 tot en met 25 en artikel 32 (geldelijke bepalingen).

door de afvaardiging van de overheid, samengesteld uit:

vaste leden

1. de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, voorzitter;
2. de heer Geert Bourgeois, Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand;
3. de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport;

enerzijds,

en de afvaardigingen van de drie representatieve vakbonden:

- de Algemene Centrale der Openbare Diensten, vertegenwoordigd door:

de heren Jan Van Wesemael
Chris Moortgat

- de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten die onder meer de ACV-Openbare Diensten en de ACV-Transport en Communicatie groepeert, vertegenwoordigd door:

de heer Christoph Vandenbulcke

- het Vrij Syndicaat van het Openbaar Ambt, vertegenwoordigd door:

de heren Jos Mermans
Francis Van Lindt

anderzijds,

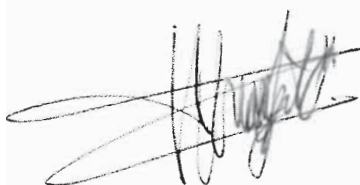
Werd een eenparig akkoord afgesloten over artikel 18 (deontologie van het personeel) , artikelen 19 tot en met 25 en artikel 32 (geldelijke bepalingen) van bijgaand voorontwerp van decreet betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector.

Bijgaande documenten maken integraal deel uit van dit protocol.

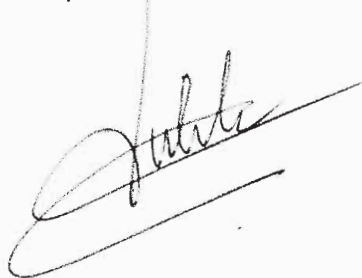
Brussel, **19 APR. 2013**

DE AFVAARDIGING VAN DE
REPRESENTATIEVE
VAKORGANISATIES:

Voor de Algemene Centrale der
Openbare Diensten:

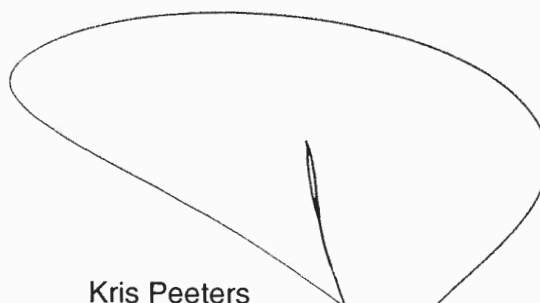

Voor de Federatie van de
Christelijke Syndicaten der
Openbare Diensten

DE AFVAARDIGING VAN DE
OVERHEID

De Voorzitter,

Kris Peeters
minister-president van de Vlaamse Regering
en
Vlaams minister van Economie, Buitenlands
Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid

Geert Bourgeois
Vlaams minister van Bestuurszaken,
Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

VOORONTWERP VAN DECREET
d.d. 26 april 2013

Voorontwerp van decreet betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. Dit decreet is van toepassing op de volgende entiteiten:

- 1° de departementen en intern verzelfstandigde agentschappen zonder rechtspersoonlijkheid;
- 2° de intern verzelfstandigde agentschappen met rechtspersoonlijkheid;
- 3° de publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen;
- 4° de privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen;
- 5° de secretariaten van de strategische adviesraden;
- 6° de Vlaamse openbare instellingen De Watergroep, het Universitair Ziekenhuis Gent, de Vlaamse Radio- en Televisieomroep en het Vlaams Fonds voor de Letteren;
- 7° de handelsvennootschappen waarin de Vlaamse Regering een meerderheid heeft van de stemmen in de algemene vergadering en die door de Vlaamse Regering worden aangeduid;
- 8° de vzw's die de Vlaamse Regering aanduidt;
- 9° het Ondersteunend Centrum van het Agentschap voor Natuur en Bos, het Eigen Vermogen van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek, het Eigen Vermogen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek en het Eigen Vermogen Flanders Hydraulics.

Art. 3. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° raad van bestuur: het bestuursorgaan van een entiteit als vermeld in artikel 2, 3°, 4°, 6°, 7° en 8°, dat over de bevoegdheden beschikt die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van de opdracht of het maatschappelijk doel van de voormelde entiteit;
- 2° regeringscommissaris: de persoon die de Vlaamse Regering aanwijst, ongeacht de benaming van zijn mandaat, om opdrachten uit te oefenen inzake informatieverstrekking en controle over de wettelijkheid en het algemeen belang in een entiteit als vermeld in artikel 2, 3°, 4°, 6°, 7° en 8°;
- 3° jaarlijkse bezoldiging: het geïndexeerde jaarsalaris, inclusief toelagen en bonussen, maar uitgezonderd de sociale voordelen, voordelen van alle aard en onkostenvergoedingen;
- 4° jaarsalaris: het geïndexeerde jaarsalaris, exclusief toelagen en bonussen;
- 5° bonus: de aan de lijnmanager toegekende extra-bezoldiging, bovenop de jaarlijkse bezoldiging, ingevolge het behalen van de vooraf afgesproken doelstellingen.

Hoofdstuk 2. Raden van bestuur

Art. 4. Minimaal een derde van het aantal stemgerechtigde leden van de raad van bestuur is een onafhankelijke bestuurder.

De Vlaamse Regering kan op gemotiveerd verzoek van de entiteit een uitzondering toestaan op de bepaling van het eerste lid.

Art. 5. De raad van bestuur stelt de vereisten vast waaraan kandidaten voor het mandaat van onafhankelijk bestuurder moeten voldoen op het vlak van bekwaamheden, kennis en ervaring.

De raad van bestuur doet een open oproep tot kandidaatstelling voor een mandaat van onafhankelijk bestuurder. De oproep bevat een weergave van de vereisten waaraan kandidaten moeten voldoen en regelt de wijze van kandidaatstelling, waarbij minstens een curriculum vitae wordt voorgelegd.

De raad van bestuur vergelijkt de respectieve verdiensten van de kandidaten.

De onafhankelijke bestuurders worden uit lijsten van twee kandidaten per te begeven mandaat door de Vlaamse Regering aangesteld, op voordracht van de raad van bestuur.

Indien de entiteiten, vermeld in artikel 2, 4°, 6°, 7° en 8° onder wettelijke bepalingen vallen die de algemene vergadering bevoegd maken voor de aanstelling van de bestuurders, worden de onafhankelijke bestuurders aangesteld door de algemene vergadering, op voordracht van de raad van bestuur.

Art. 6. De onafhankelijke bestuurder wordt aangesteld op grond van zijn deskundigheid inzake het algemeen bestuur van de entiteit, zijn specifieke deskundigheid inzake de inhoudelijke materie en het beleidsveld waarin de entiteit actief is, alsook zijn onafhankelijkheid ten aanzien van de deelgenoten en het dagelijks bestuur van de entiteit.

Onder deelgenoten als vermeld in het eerste lid, wordt verstaan : het Vlaamse Gewest, de Vlaamse Gemeenschap en de andere personen die participeren of vertegenwoordigd zijn in de entiteit.

Art. 7. §1. De onafhankelijke bestuurders kunnen te allen tijde door de Vlaamse Regering worden ontslagen, op voordracht van de raad van bestuur.

Indien de entiteiten, vermeld in artikel 2, 4°, 6°, 7° en 8° onder wettelijke bepalingen vallen die de algemene vergadering bevoegd maken voor het ontslag van de bestuurders, worden de onafhankelijke bestuurders ontslagen door de algemene vergadering, op voordracht van de raad van bestuur.

§2. Paragraaf 1 is niet van toepassing op de Vlaamse Regulator van de Electriciteits- en Gasmarkt.

Art. 8. §1. Om belangenvermenging te voorkomen leggen de leden van de raad van bestuur bij hun aanstelling een overzicht van hun andere lopende mandaten en activiteiten voor.

Latere wijzigingen in mandaten of activiteiten worden eveneens voorgelegd.

§2. Als een bestuurder, rechtstreeks of onrechtstreeks, een belang van vermogensrechtelijke aard heeft dat strijdig is met een beslissing of een verrichting die tot de bevoegdheid behoort van de raad van bestuur, mag hij niet deelnemen aan de beraadslagingen van de raad van bestuur over deze verrichtingen of beslissingen, noch aan de stemming in dat verband.

Art. 9. De raad van bestuur stelt een deontologische code op voor haar leden.

Hoofdstuk 3. Statuut regeringscommissaris

Art. 10. §1. In het geval krachtens de reglementering tot oprichting van een entiteit, vermeld in artikel 2, 3°, 4°, 6°, 7° en 8°, een regeringscommissaris wordt aangesteld bij deze entiteit, is de Vlaamse Regering bevoegd voor zijn aanstelling. Voor de aanstelling gaat de Vlaamse Regering na:

1° of de kandidaat voldoende beschikbaar is om zijn functie uit te oefenen;

2° via de voorlegging van een curriculum vitae, of de kandidaat over ervaring en kennis van het bestuur en de werking van de Vlaamse overheid en van de beslissingsprocessen en –procedures beschikt;

3° of de kandidaat geen enkele strafrechtelijke veroordeling heeft opgelopen die onverenigbaar zou zijn met het mandaat van regeringscommissaris:

- voor de kandidaat met de Belgische nationaliteit door de voorlegging van een bewijs van goed zedelijk gedrag en een verklaring op erewoord dat hij geen dergelijke veroordeling heeft opgelopen;
- voor de kandidaat die niet beschikt over de Belgische nationaliteit: door een verklaring op erewoord dat hij geen dergelijke veroordeling heeft opgelopen.

4° of er bij de kandidaat geen rechtstreeks of onrechtstreeks functioneel of persoonlijk belangenconflict bestaat.

Naast de vereiste ervaring en kennis van het bestuur en de werking van de Vlaamse overheid en van de beslissingsprocessen en –procedures, vermeld in het eerste lid, 2°, geldt voor de functie van inhoudelijke commissaris die de minister onder wie de entiteit ressorteert vertegenwoordigt tevens de vereiste van een specifieke kennis van de inhoudelijke materie en van het beleidsveld waarin de betrokken entiteit actief is.

Naast de vereiste ervaring en kennis van het bestuur en de werking van de Vlaamse overheid en van de beslissingsprocessen en –procedures, vermeld in het eerste lid, 2°, geldt voor de functie van commissaris die de Vlaamse minister, bevoegd voor de financiën en de begrotingen vertegenwoordigt tevens de vereiste van inzicht en kennis inzake financiële en budgettaire aangelegenheden.

§2. Bij ontslag of overlijden van de regeringscommissaris of als hij een onverenigbaar ambt uitoefent, vervangt de Vlaamse Regering hem zo spoedig mogelijk conform de bepalingen, vermeld in paragraaf 1.

De Vlaamse Regering kan een plaatsvervanger aanstellen voor het geval de regeringscommissaris verhinderd is.

Art. 11. De Vlaamse Regering bepaalt bij de aanvang van de aanstelling tot regeringscommissaris, de omvang en inhoud van zijn functie.

Art. 12. Met behoud van de toepassing van andere onverenigbaarheden bepaald bij of krachtens een wet, een decreet, een besluit of de statuten is de opdracht van de regeringscommissaris onverenigbaar met het mandaat of ambt van:

- 1° lid van de Commissie van de Europese Unie;
- 2° lid van het Europees Parlement, de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat, het Vlaams Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement;
- 3° minister of staatssecretaris;
- 4° provinciegouverneur of lid van de deputatie van de provincieraad;
- 5° burgemeester, schepen of lid van het districtscollege;
- 6° voorzitter van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn;
- 7° bestuurder of personeelslid van de entiteit.

Als de regeringscommissaris in de loop van zijn mandaat aanvaardt om een ambt of mandaat als vermeld in het eerste lid uit te oefenen, wordt zijn mandaat van rechtswege beëindigd. Hij wordt vervangen door een regeringscommissaris die aangesteld wordt conform artikel 10, §1.

Art. 13. Met behoud van de toepassing van de verplichtingen bepaald bij of krachtens een wet of decreet, kan de regeringscommissaris inlichtingen waarvan hij in het kader van zijn opdrachten kennis gekregen heeft niet gebruiken of verspreiden, als het gebruik of de verspreiding van aard is om de belangen van de entiteit schade te berokkenen.

In toepassing van de uitzonderingsgronden in het decreet openbaarheid van bestuur van 26 maart 2004 wordt de briefwisseling tussen de regeringscommissaris

en de minister die hem heeft voorgedragen voor aanstelling door de Vlaamse Regering als vertrouwelijk beschouwd.

Art. 14. De regeringscommissaris informeert zich over alle evoluties van de regelgeving betreffende zijn functie en de opdracht of het maatschappelijk doel van de entiteit waarbij hij is aangesteld.

Indien nodig kan de entiteit ten behoeve van de regeringscommissaris informatievergaderingen of vormingscursussen organiseren of financieren om de regeringscommissaris in de mogelijkheid te stellen om zijn permanente vorming te waarborgen.

Art. 15. De regeringscommissaris brengt over de toevertrouwde taken verslag uit bij de minister die hem heeft voorgedragen voor aanstelling door de Vlaamse Regering.

Art. 16. Het mandaat van regeringscommissaris vereist een vertrouwensrelatie met de Vlaamse Regering. Bij ontstentenis van deze vertrouwensrelatie kan de Vlaamse Regering het mandaat te allen tijde beëindigen.

Art. 17. De minister die hem heeft voorgedragen voor aanstelling door de Vlaamse Regering evalueert het werk van de regeringscommissaris. De Vlaamse Regering stelt hiervoor de evaluatieprocedure vast.

De evaluatie vindt minstens om de twee jaar plaats, op basis van een functiebeschrijving en competentieprofiel vastgesteld door de in het eerste lid vermelde minister bij de aanstelling van de regeringscommissaris. Van de evaluatie wordt een schriftelijke weerslag bijgehouden.

Hoofdstuk 4. Deontologie personeel

Art. 18. De entiteiten, vermeld in artikel 2, 3°, 4°, 5°, 6°, 7° , 8° en 9° stellen een deontologische code op voor hun personeelsleden evenals een regeling voor de bescherming van klokkenluiders.

Onder klokkenluiders als vermeld in het eerste lid, wordt verstaan: de personeelsleden die in de uitoefening van hun ambt nalatigheden, misbruiken of misdrijven binnen de entiteit waar ze zijn tewerkgesteld hebben vastgesteld en gemeld.

Hoofdstuk 5. Geldelijke bepalingen

Afdeling 1. Verloning

Art. 19. De jaarlijkse bezoldiging van de personeelsleden en de leden van de raad van bestuur van de entiteiten, vermeld in artikel 2, mag niet meer bedragen dan de jaarlijkse bezoldiging van de minister-president van de Vlaamse Regering.

Het eerste lid is niet van toepassing op de artsen tewerkgesteld bij het UZ Gent.

De Vlaamse Regering kan, op advies van het Remuneratiecomité van de Vlaamse overheid, toestaan dat afgeweken wordt van de maximumbezoldiging, vermeld in het eerste lid.

Art. 20. Het is verboden om de jaarlijkse bezoldiging, sociale voordelen, voordelen van alle aard, onkostenvergoedingen en eventuele andere bezoldigingselementen geheel of gedeeltelijk toe te kennen in aandelen of aandelenopties.

Het is verboden de bezoldiging van personeelsleden, vermeld in het eerste lid, te betalen aan een managementsvennootschap.

Afdeling 2. Vertrekpremie

Art. 21. Als de arbeidsovereenkomst een vertrekpremie vaststelt, kan die premie, binnen de wettelijke mogelijkheden, hoogstens het bedrag van één vast jaarsalaris bedragen.

De vertrekpremie omvat de opzegvergoeding, de eventuele vergoeding wegens concurrentiebeding, voordelen in natura of stortingen in een pensioenfonds die betrokkene ontvangt na beëindiging van de arbeidsovereenkomst.

Bij vrijwillig vertrek is er geen recht op een vertrekpremie.

Afdeling 3. Pensioenregeling

Art. 22. De pensioenregeling mag niet voordeliger zijn dan die van een minister van de Vlaamse Regering.

Het verbod, vermeld in het eerste lid, betreft zowel het te ontvangen bedrag, de persoonlijke bijdrage als de instapvoorwaarden in de aanvullende pensioenregeling.

Afdeling 4. Variabele verloning

Art. 23. Het bevoegde orgaan van de entiteit bepaalt het bedrag van de variabele verloning en houdt voor het bepalen van de omvang van het bedrag rekening met het langetermijnperspectief en de realisatie van financiële en niet-financiële doelstellingen.

Art. 24. Het bedrag van de variabele verloning is beperkt tot 20% van het jaarsalaris, inclusief mandaattoelage.

Afdeling 5. Transparantie

Art. 25. Het bedrag van de jaarlijkse bezoldiging, opgesplitst in vast en variabel gedeelte, de eventuele vertrekpremies, de zitpenningen en vergoedingen van de leden van de raad van bestuur, worden openbaar gemaakt door publicatie in het jaarverslag van de betrokken entiteit.

Het jaarverslag, vermeld in het eerste lid, wordt bekendgemaakt op de website van de entiteit.

Art. 26. De toekenningsmodaliteiten van de bedragen, vermeld in artikel 25, worden voor de entiteiten vermeld in artikel 2, 1° tot en met 6°, jaarlijks door de entiteiten aan de Vlaamse minister bevoegd voor de Bestuurszaken toegestuurd, die ze op zijn beurt bezorgt aan de Vlaamse Regering.

Afdeling 6. Verruiming van het werkingsgebied van het Remuneratiecomité

Art. 27. De entiteiten, vermeld in artikel 2, winnen voor strategische beloningskwesties het advies in van hetzij het Remuneratiecomité van de Vlaamse overheid, opgericht bij het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot oprichting van het remuneratiecomité van de Vlaamse overheid en tot regeling van de presentiegelden en vergoedingen van de leden, hetzij van het eigen remuneratiecomité.

Art. 28. De Remuneratiecomités bezorgen hun adviezen ter informatie aan de minister-president en de ministers-vicepresidenten van de Vlaamse Regering.

Hoofdstuk 6. Wijzigingsbepaling

Art. 29. In artikel 18 van het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt de zinsnede “, de onafhankelijke leden uitgezonderd,” opgeheven;

2° paragraaf 2 wordt opgeheven;

3° in paragraaf 3 wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

“De onafhankelijke bestuurders kunnen te allen tijde door de Vlaamse Regering worden ontslagen, op voordracht van de raad van bestuur.”.

Art. 30. In artikel 23, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 27 april 2007, wordt het laatste lid opgeheven.

Hoofdstuk 7. Slot- en overgangsbepalingen

Art. 31. De Vlaamse Regering zendt binnen de 3 jaar na de inwerkingtreding van het decreet, en vervolgens om de drie jaar, aan het Vlaams Parlement een rapport over de wijze waarop het decreet is toegepast en doet eventueel de nodige voorstellen tot aanpassing van het decreet.

De entiteiten vermeld in artikel 2 bezorgen hiertoe een rapport over de uitvoering van het decreet aan de Vlaamse minister bevoegd voor de Bestuurszaken.

Art. 32. De samenstelling van de raden van bestuur wordt aangepast aan de bepaling van artikel 4, bij de eerstvolgende hernieuwing van de mandaten. Uiterlijk op 1 juli 2018 moet de samenstelling van de raden van bestuur aangepast zijn aan de bepaling, vermeld in artikel 4.

Art. 33. Ten aanzien van de beperkingen die in hoofdstuk 5 van dit decreet zijn opgenomen, genieten de personeelsleden of titularissen in dienst of aangesteld op de datum van inwerkingtreding van dit decreet en bij de verlenging van een mandaat na de inwerkingtreding van dit decreet, ten minste van de geldelijke arbeidsvoorwaarden die zij genoten op de datum van inwerkingtreding van dit decreet.

Brussel, ...

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand,

Geert BOURGEOIS

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE afdeling Wetgeving

advies 53.337/3
van 12 juni 2013

over

een voorontwerp van decreet ‘betreffende deugdelijk bestuur in
de Vlaamse publieke sector’

Op 8 mei 2013 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector’.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 30 mei 2013. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jan SMETS en Bruno SEUTIN, staatsraden, Johan PUT, assessor, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Brecht STEEN, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 12 juni 2013.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe voor de Vlaamse “publieke sector” een aantal regels te bepalen inzake deugdelijk bestuur. Deze regels hebben betrekking op de samenstelling van de raden van bestuur, het statuut van de regeringscommissaris, de deontologie van het personeel en de verloning van de personeelsleden en de bestuurders.

In hoofdstuk 1 wordt het toepassingsgebied van regeling bepaald en worden enkele begrippen gedefinieerd. Het ontwerp is in de eerste plaats van toepassing op de “klassieke” overheidsentiteiten, namelijk de departementen, de intern verzelfstandigde agentschappen zonder en met rechtspersoonlijkheid (hierna: IVA’s), de publiek- en privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen, de secretariaten van de strategische adviesraden en sommige Vlaamse openbare instellingen met een *sui generis*-statuut, alsook op een aantal Eigen Vermogens. Daarnaast is de regeling van toepassing op de handelsvennootschappen waarin de Vlaamse Regering als meerderheidsaandeelhouder participeert en op verenigingen zonder winstoogmerk (hierna: vzw’s) die daartoe door de Vlaamse Regering zijn aangewezen.

Hoofdstuk 2 bevat regels inzake de aanwezigheid van onafhankelijke bestuurders in de raden van bestuur van bepaalde entiteiten, alsook elementen van de ‘rechtspositie’ van deze bestuurders.

Hoofdstuk 3 bevat een aantal bepalingen inzake het statuut van de regeringscommissaris bij bepaalde types van entiteiten, ingeval in de organieke regeling van een entiteit werd voorzien in de aanstelling van een regeringscommissaris.

In hoofdstuk 4 wordt bepaald dat alle entiteiten, de departementen en de IVA’s uitgezonderd, een deontologische code voor hun personeel moeten opstellen, evenals een regeling voor de bescherming van zogenaamde “klokkenluiders”.

Hoofdstuk 5 heeft betrekking op verschillende aspecten van de verloning, namelijk de hoogte en de vorm van de jaarlijkse bezoldiging, de hoogte en de samenstelling van de vertrekpremie, de pensioenregeling, de hoogte en de vaststellingswijze van de variabele verloning en het openbaar maken in het jaarverslag van een aantal vergoedingen aan het personeel en de leden van de raad van bestuur. Daarnaast wordt de taak van het Remuneratiecomité van de Vlaamse overheid uitgebreid.

---

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

Ten slotte bevat hoofdstuk 6 een aantal wijzigingsbepalingen en hoofdstuk 7 slot- en overgangsbepalingen.

BEVOEGDHEID VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP EN HET VLAAMSE GEWEST

3.1. Overeenkomstig artikel 87, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ beschikt de Vlaamse Regering over een eigen administratie, eigen instellingen en eigen personeel. Zij stelt de personeelsformatie van haar administratie vast en doet de benoemingen (artikel 87, § 2, eerste zin, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980). De pensioenregeling en het syndicaal statuut² uitgezonderd, kunnen de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest het administratief en het geldelijk statuut van het personeel vaststellen (artikel 87, § 3, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980), maar zij dienen daarbij wel de algemene principes van het statuut van het rijkspersoneel dat van rechtswege van toepassing is op dit personeel, in acht te nemen.³⁻⁴

Deze bepalingen zijn van toepassing op de in artikel 2, 1°, van het ontwerp bedoelde departementen en IVA’s zonder rechtspersoonlijkheid.

3.2. De andere in het ontwerp bedoelde instellingen met rechtspersoonlijkheid (artikel 2, 2° tot 9°, van het ontwerp) lijken deze te zijn waarop artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 van toepassing is. Bij dat artikel worden de gemeenschappen en gewesten gemachtigd om, in de aangelegenheden die tot hun bevoegdheid behoren, gedecentraliseerde diensten, instellingen en ondernemingen op te richten of kapitaalparticipaties te nemen en deze organismen rechtspersoonlijkheid toe te kennen. Het decreet kan daarbij de doelstellingen van de instellingen bepalen, en dient de samenstelling van de bestuursorganen, en de bevoegdheden, de werking en dergelijke van die instellingen te regelen. De enige beperkingen die ter zake uit artikel 9 voortvloeien zijn, enerzijds, dat bij decreet het toezicht op die instellingen moet worden geregeld en, anderzijds, dat bij het vaststellen van het administratief en geldelijk statuut van het personeel rekening gehouden moet worden met hetgeen in artikel 87, § 4, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 is bepaald in verband met de algemene principes van het statuut van het rijkspersoneel welke van rechtswege van toepassing zijn.

3.3.1. De ontworpen regeling dient te worden getoetst aan de hiervoor vermelde bepalingen, alsook aan de andere bevoegdheidverdelende regels.

3.3.2. Luidens artikel 2, 8°, van het ontwerp is de ontworpen regeling van toepassing op “de vzw’s die de Vlaamse Regering aanduidt [lees: aanwijst]”.

---

² Artikel 87, § 5, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

³ Artikel 87, § 4, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

⁴ Deze zijn bepaald in het koninklijk besluit van 22 december 2000 ‘tot bepaling van de algemene principes van het administratief en geldelijk statuut van de rijksambtenaren die van toepassing zijn op het personeel van de diensten van de Gemeenschaps- en Gewestregeringen en van de Colleges van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en van de Franse Gemeenschapscommissie, alsook op de publiekrechtelijke rechtspersonen die ervan afhangen’ (hierna: het APKB).

De ontworpen regeling kan in beginsel enkel van toepassing zijn op vzw's die kunnen worden beschouwd als een openbare instelling in de zin van artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Indien de Vlaamse Regering met toepassing van de machtiging vervat in artikel 2, 8°, van het ontwerp ook nog andere vzw's onder de toepassing van de ontworpen regeling beoogt te laten vallen, komt dit erop neer dat, in strijd met essentiële bepalingen van de wet van 27 juni 1921 'betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen', regels worden vastgesteld die op ingrijpende wijze het bestaan, de organisatie en de werking van de betrokken verenigingen raken of die op een algemene wijze een administratief toezicht op die verenigingen organiseren dat rechtens alleen toelaatbaar is ten aanzien van gedecentraliseerde overheidsdiensten.

De decreetgever zou dan hoogstens de ontworpen regeling van toepassing kunnen verklaren op de bestuurders die door of op voordracht van de Vlaamse Regering of een agentschap van de Vlaamse Gemeenschap zijn aangewezen. Zo artikel 2, 8°, van het ontwerp evenwel verder reikt, dient de decreetgever aan te tonen dat hiervoor een beroep kan worden gedaan op de impliciete bevoegdheden en dat binnen de grenzen wordt gebleven die uit artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 voortvloeien.

3.3.3. In artikel 21, eerste lid, van het ontwerp wordt bepaald dat als de arbeidsovereenkomst een vertrekpremie vaststelt, die premie binnen de wettelijke mogelijkheden hoogstens het bedrag van één vast jaarsalaris kan bedragen. Luidens artikel 21, tweede lid, omvat de vertrekpremie de opzegvergoeding, de eventuele vergoeding wegens concurrentiebeding, voordelen in natura of stortingen in een pensioenfonds die de betrokkene ontvangt na beëindiging van de arbeidsovereenkomst.

Op grond van artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 12°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 is de federale overheid bevoegd voor het arbeidsrecht. Het komt de decreetgever niet toe om van de dwingende regels van het federale arbeidsrecht af te wijken, tenzij hij kan aantonen dat hiervoor een beroep kan worden gedaan op de impliciete bevoegdheden.

Uit de memorie van toelichting blijkt echter dat die bepaling ertoe strekt om misbruiken te voorkomen waarbij een vertrekpremie wordt toegekend van meer dan één vast jaarsalaris, terwijl het personeelslid slechts zeer korte tijd in dienst was en dat het geenszins de bedoeling is om af te wijken van de wetgeving op de arbeidsovereenkomsten. Als een personeelslid op grond van die wetgeving recht heeft op een hogere opzegvergoeding, zal die hem ook worden toegekend.

Alzo begrepen, overschrijdt de decreetgever met artikel 21 van het ontwerp zijn bevoegdheid niet. Het verdient evenwel aanbeveling de tekst van dat artikel aan te passen in het licht van hetgeen in de memorie van toelichting is opgenomen.

3.3.4.1. Luidens artikel 22 van het ontwerp mag de pensioenregeling niet voordeliger zijn dan die van een minister van de Vlaamse Regering (eerste lid) en betreft dit verbod zowel het te ontvangen bedrag, de persoonlijke bijdrage als de instapvoorwaarden in de aanvullende pensioenregeling (tweede lid).

Wat de ontworpen pensioenregeling betreft, dient een onderscheid te worden gemaakt naargelang het personeel betreft van de in artikel 2, 1°, van het ontwerp bedoelde departementen en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid dan wel personeel van de in artikel 2, 2° tot 9°, van het ontwerp bedoelde rechtspersonen.

3.3.4.2. Zoals hiervoor is opgemerkt, kunnen de gemeenschappen en de gewesten het administratief en geldelijk statuut vaststellen van hun vast, tijdelijk en hulppersoneel, met uitzondering van de pensioenregeling (artikel 87, § 3, eerste zin, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980). Inzake de pensioenregeling is hun personeel onderworpen aan de wettelijke en statutaire regels die van toepassing zijn op het vast, tijdelijk en hulppersoneel van het Rijk (artikel 87, § 3, tweede zin, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980).

Hieruit volgt dat het de decreetgever niet toekomt om in deze aangelegenheid normerend op te treden voor de personeelsleden van de in artikel 2, 1°, van het ontwerp bedoelde departementen en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid.

3.3.4.3. Op grond van artikel 9, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 zijn de gemeenschappen en de gewesten bevoegd om de rechtspositieregeling van het personeel van de openbare instellingen die zij oprichten te bepalen.

Omdat de bijzondere wetgever in voornoemd artikel 9 niet verwijst naar de uitzondering in artikel 87, § 3, maar uitsluitend naar deze in artikel 87, § 4 (over de verplichting zich te voegen naar het APKB), oordeelde het Grondwettelijk Hof dat de gemeenschappen en de gewesten bevoegd zijn voor de pensioenregeling van het personeel van hun openbare instellingen.⁵

Gelet hierop, komt het dan ook aan de decreetgever toe in deze aangelegenheid normerend op te treden voor de personeelsleden van de in artikel 2, 2° tot 9°, van het ontwerp bedoelde rechtspersonen.⁶

3.3.4.4. Uit het voorgaande volgt dat artikel 22 van het ontwerp, nu erin geen onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende categorieën van personeelsleden, dient te worden herwerkt zodat dit artikel niet van toepassing is op de personeelsleden van de in artikel 2, 1°, van het ontwerp bedoelde departementen en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid.

---

⁵ GwH 22 december 1993, nr. 88/93, B.4.1; GwH 16 juni 1994, nr. 46/94, B.2 ("Die beperking betreft evenwel niet de pensioenregeling, in tegenstelling tot paragraaf 3 van artikel 87 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988, die aan de gemeenschappen en de gewesten de bevoegdheid toekent om het administratief en geldelijk statuut van hun eigen personeel vast te stellen 'met uitzondering van de pensioenregeling'"); GwH 14 juli 1997, nr. 39/97, B.5.1.1. Zie ook adv.RvS 22.971/2 van 16 december 1993 over een ontwerp dat geleid heeft tot de wet van 5 april 1994 'houdende regeling van de cumulatie van pensioenen van de openbare sector met inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening van een beroepsactiviteit of met een vervangingsinkomen', *Parl.St.* Senaat, 1993-94, nr. 968/1, adv.RvS 49.263/3 van 1 maart 2011 over een ontwerp dat geleid heeft tot het decreet van 16 maart 2012 'houdende wijziging van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de rustpensioenen, toegekend aan de vastbenoemde personeelsleden van de VRT en betreffende de overlevingspensioenen, toegekend aan de rechtverkrijgenden van die personeelsleden', *Parl.St.* VI.Parl., 2011-12, nr. 1267/1, en adv.RvS 49.938/VR/3 van 18 oktober 2011 over een voorstel van decreet 'houdende instelling van stads- en streekgewesten', *Parl.St.* VI.Parl., 2010-11, nr. 943/2.

⁶ Onverminderd opmerking 3.3.2.

ALGEMENE OPMERKINGEN

4. Aan de Vlaamse Regering wordt de bevoegdheid verleend om het toepassingsgebied van de ontworpen regeling nader te bepalen. Zo kan zij de handelsvennootschappen waarin de Vlaamse Regering een meerderheid van de stemmen in de algemene vergadering heeft en de vzw's aanwijzen waarop de ontworpen regeling van toepassing is (artikel 2, 7° en 8°, van het ontwerp).

Aangezien bepalen of een dergelijke rechtspersoon onder die regeling valt meteen ook gevolgen heeft voor de samenstelling van de raad van bestuur en het toezicht door de regeringscommissaris, lijkt de beslissing of deze of gene rechtspersoon onder het toepassingsgebied van de regeling valt, te moeten worden beschouwd als een essentieel element in de organisatie en de werking van een gedecentraliseerde instelling in de zin van artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, wat dan ook in het decreet nader dient te worden geregeld.

Er kan ter overweging worden gegeven om ofwel in het decreet de criteria te bepalen waarmee de Vlaamse Regering rekening dient te houden voor het aanwijzen van die rechtspersonen ofwel in een gelijkaardige regeling te voorzien zoals opgenomen in artikel 4 van het decreet van 8 juli 2011 'houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof'.

5.1. De bepalingen van hoofdstuk 5 zijn van toepassing op de departementen en de IVA's zonder rechtspersoonlijkheid. Zij hebben zowel betrekking op het geldelijk statuut van de personeelsleden van de departementen en de IVA's zonder rechtspersoonlijkheid, als op de organisatie van deze diensten (verruiming van het werkingsgebied van het Remuneratiecomité van de Vlaamse overheid).

5.2. Overeenkomstig artikel 87, §§ 1 en 3, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 komt het uitsluitend toe aan de Vlaamse Regering om, enerzijds, de organisatie en de werking van haar diensten te regelen en, anderzijds, de rechtspositie van haar personeel vast te stellen. De vermelde bepalingen van de bijzondere wet staan eraan in de weg dat de decreetgever zich inlaat met, enerzijds, de organisatie en de werking van de diensten van de regering en, anderzijds, de rechtspositie van het personeel van die diensten.

Bijgevolg kan hoofdstuk 5 van het ontwerp geen toepassing vinden op de departementen en de IVA's zonder rechtspersoonlijkheid en hun personeelsleden. Aangezien de overige bepalingen van het ontwerp ook niet op deze instellingen van toepassing kunnen zijn, dienen deze overheidsentiteiten uit het toepassingsgebied van het ontwerp te worden gesloten.

5.3. De artikelen 27 en 28 van het ontwerp strekken ertoe het werkingsgebied van het Remuneratiecomité van de Vlaamse overheid te verruimen. Luidens artikel 27 dienen de entiteiten vermeld in artikel 2, voor strategische beloningskwesties het advies in te winnen van hetzij het Remuneratiecomité van de Vlaamse overheid, opgericht bij het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 'tot oprichting van het remuneratiecomité van de Vlaamse overheid en tot regeling van de presentiegelden en vergoedingen van de leden', hetzij van het eigen remuneratiecomité. In artikel 28 wordt bepaald dat die remuneratiecomités hun adviezen ter

informatie moeten bezorgen aan de minister-president en de ministers-vicepresidenten van de Vlaamse Regering.

Het “Remuneratiecomité van de Vlaamse overheid” is door de Vlaamse Regering opgericht met toepassing van artikel 87, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Zoals hiervoor is opgemerkt, staat die bepaling eraan in de weg dat de decreetgever zich inlaat met de organisatie en de werking van de diensten van de regering. Het komt bijgevolg de decreetgever niet toe om rechtsreeks taken toe te vertrouwen aan dat remuneratiecomité.

Om echter het door de stellers van het ontwerp beoogde doel te bereiken, kan de decreetgever wel aan de Vlaamse Regering delegatie verlenen om, wat de in artikel 2, 2° tot 9°, van het ontwerp bedoelde rechtspersonen betreft, ook opdrachten te geven aan het voornoemde remuneratiecomité.

6. De gemachtigde heeft aan de auditeur-verslaggever verklaard dat de ontworpen regeling als een soort transversale overkoepelende regeling dient te worden beschouwd waar de decreetgever zich bij een sectorale regeling die specifiek betrekking heeft op de entiteiten die onder het toepassingsgebied ervan vallen, moet naar richten.

Het blijft evenwel onduidelijk of het ontwerp “voorrang” heeft op afwijkende “sectorale” regelingen. De stellers van het ontwerp dienen er zich bewust van te zijn dat de ontworpen bepalingen de decreetgever zelf niet kunnen binden. Hoogstens drukken ze een intentie uit van de decreetgever, maar ze kunnen niet beletten dat de decreetgever, die soeverein blijft om te oordelen over de wijze waarop bijvoorbeeld aan de samenstelling van de raad van bestuur of aan het toezicht door de regeringscommissaris vorm wordt gegeven, in de toekomst op grond van andere overwegingen besluit tot een andere regeling. Weliswaar vermag de decreetgever de voorrangregels tussen verscheidene decreten onderling te regelen, doch het rechtszekerheidsbeginsel vereist dat voor de betrokken entiteiten op een voldoende duidelijke wijze wordt bepaald welke verplichtingen op hen al dan niet, desgevallend suppletief, van toepassing zijn.

Het verdient aanbeveling om in de memorie van toelichting de verhouding tussen de verschillende regelingen te verduidelijken.

BIJZONDERE OPMERKINGEN

Artikel 4

7. Luidens artikel 4 van het ontwerp dient minimaal een derde van het aantal stemgerechtigde leden van de raad van bestuur een onafhankelijke bestuurder te zijn (eerste lid), maar kan de Vlaamse Regering op gemotiveerd verzoek van de entiteit hierop een uitzondering toestaan (tweede lid).

De uitzonderingsmogelijkheid vervat in artikel 4, tweede lid, is te algemeen. In het ontwerp dienen dan ook criteria te worden bepaald die de Vlaamse Regering in acht moet nemen als zij zich dient uit te spreken over het gemotiveerde verzoek van de betrokken entiteit.

8. In artikel 6, eerste lid, van het ontwerp wordt onder meer bepaald dat de onafhankelijke bestuurder onafhankelijk moet zijn “ten aanzien van de deelgenoten en het dagelijks bestuur van de entiteit”.

Hoe die onafhankelijkheid precies kan worden vastgesteld, blijkt niet uit de tekst van het ontwerp. In de memorie van toelichting wordt daarentegen heel precies aangegeven welke criteria in aanmerking dienen te worden genomen.

Met het oog op de rechtszekerheid en een gelijke behandeling is het daarom raadzaam in het ontwerp deze criteria op te nemen, teneinde de discretionaire bevoegdheid van de regering of de algemene vergadering in zekere mate te begrenzen.

Artikel 7

9. Luidens artikel 7, eerste lid, van het ontwerp kunnen de onafhankelijke bestuurders te allen tijde door de Vlaamse Regering worden ontslagen op voordracht van de raad van bestuur.

Om de onafhankelijkheid van die bestuurders ten volle te waarborgen, lijkt het veeleer aangewezen die mogelijkheid te beperken tot de gevallen waarvoor ernstige redenen kunnen worden aangevoerd.

Artikel 8

10. Luidens artikel 8, § 1, eerste lid, van het ontwerp moeten de leden van de raad van bestuur, om belangenvermenging te voorkomen, bij hun aanstelling een overzicht van hun andere lopende mandaten en activiteiten voorleggen. Er wordt echter niet bepaald aan wie dat overzicht moet worden voorgelegd.

Artikel 8, § 1, eerste lid, dient op dat punt te worden aangevuld.

Artikel 10

11. Volgens artikel 10, § 1, eerste lid, 3°, van het ontwerp dient de Vlaamse Regering vóór de aanstelling van een regeringscommissaris na te gaan of de in die bepaling bedoelde kandidaten geen enkele strafrechtelijke veroordeling hebben opgelopen die onverenigbaar zou zijn met het mandaat van regeringscommissaris. Luidens artikel 10, § 1, eerste lid, 3°, eerste streepje, van het ontwerp dient dat voor de kandidaat met de Belgische nationaliteit te gebeuren aan de hand van de voorlegging van een uittreksel uit het strafregister (niet: “bewijs van goed zedelijk gedrag”) en een verklaring op erewoord dat hij geen dergelijke veroordeling heeft opgelopen.

Het is niet duidelijk waarom de kandidaat met de Belgische nationaliteit én een uittreksel uit het strafregister én een verklaring op erewoord dat hij geen dergelijke veroordeling heeft opgelopen, dient voor te leggen. Voor een kandidaat met de Belgische nationaliteit lijkt een

uittreksel uit het strafregister te volstaan. Bovendien verdient het aanbeveling te vermelden dat het om een “recent” uittreksel dient te gaan (bijvoorbeeld, zoals gebruikelijk, niet ouder dan twee maanden).

Artikel 25

12. Luidens artikel 25 van het ontwerp dient het bedrag van de jaarlijkse bezoldiging, opgesplitst in een vast en een variabel gedeelte, de eventuele vertrekpremies, de zitpenningen en de vergoedingen van de leden van de raad van bestuur, openbaar te worden gemaakt door bekendmaking in het jaarverslag van de betrokken entiteit (eerste lid) en dient het jaarverslag te worden bekendgemaakt op de website van de entiteit (tweede lid).

In het verleden heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, weliswaar ten aanzien van beursgenoteerde vennootschappen, herhaaldelijk opgemerkt dat met een dergelijke openbaarmakingsregeling wordt geraakt aan het recht op de bescherming van het privéleven (artikel 22 van de Grondwet en artikel 8 van het Europees Verdrag over de rechten van de mens (hierna: EVRM)) en kan vallen onder het toepassingsgebied van de wet van 8 december 1992 ‘tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens’.⁷

Om met name conform artikel 8 EVRM en artikel 22 van de Grondwet te zijn, is vereist dat de overheidsinmenging in het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven wordt voorgeschreven bij een voldoende precieze wettelijke bepaling,⁸ dat zij een wettig doel nastreeft en dat zij beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte.⁹

De verwerking van persoonsgegevens dient eveneens te worden getoetst aan de zo-even genoemde wet van 8 december 1992 nu die wet de concretisering inhoudt van de grondwettelijke, internationaalrechtelijke en supranationale waarborgen ter zake. De betrokken persoonsgegevens dienen krachtens artikel 4, § 1, 2°, van die wet te worden verkregen voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden en mogen niet worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met die doeleinden. Krachtens artikel 4, § 1, 3°, van dezelfde wet moet de verzameling van de persoonsgegevens bovendien ter zake dienend zijn en mag ze niet overmatig zijn.

---

⁷ Adv.RvS 38.819/2/V tot 38.823/2/V van 30 augustus 2005 over onder meer een voorstel van wet ‘tot openbaarmaking van de deelnemingen en de individuele bezoldigingen van de leiders van beursgenoteerde vennootschappen’ (*Parl.St.* Kamer, 2004-05, nr. 51-1505/002); adv.RvS 45.576/AV van 6 januari 2009 over een voorontwerp van wet ‘tot verbetering van de werkingsregels voor de vennootschapsorganen, inzonderheid door de invoering in het Wetboek van Vennootschappen van bepalingen houdende een verklaring inzake deugdelijk bestuur en tot oprichting van een remuneratiecomité, door de beperking van de beëindigingsvergoeding voor bepaalde vennootschapsmandatarissen en door de hervorming van de regeling voor het beroepsverbod in de bank- en financiële sector’; adv.RvS 46.350/AV tot 46.355/AV van 12 mei 2009 over onder meer een voorstel van wet ‘tot wijziging van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven wat de ontslagvergoeding van de leden van het directiecomité betreft’ (*Parl.St.* Kamer, 2007-08, nr. 52-1292/002) (46.350/AV).

⁸ Gelet op het in artikel 22 van de Grondwet vervatte legaliteitsbeginsel dient het in de Belgische rechtsorde bovendien te gaan om een wettelijke bepaling in formele zin: GwH 18 maart 2010, nr. 29/2010, B.10.1.

⁹ Zie bijv. GwH 19 september 2007, nr. 118/2007, B.5.3 en GwH 27 november 2008, nr. 170/2008, B.9.3; zie ook bijv. GwH 18 maart 2010, nr. 29/2010, B.10.1 en GwH 31 mei 2011, nr. 96/2011, B.10.

Er dient te worden vastgesteld dat noch in het ontwerp, noch in de memorie van toelichting de doelstelling van deze maatregel wordt bepaald. Er kan derhalve niet worden nagegaan of de verwerking van deze gegevens in overeenstemming met deze doeleinden zal gebeuren. De stellers van het ontwerp dienen bijgevolg in het ontwerp zelf en in de memorie van toelichting de openbaarheidsregeling nader uit te werken en toe te lichten.

Artikel 33

13. Artikel 33 van het ontwerp luidt als volgt:

“Ten aanzien van de beperkingen die in hoofdstuk 5 van dit decreet zijn opgenomen, genieten de personeelsleden of titularissen in dienst of aangesteld op de datum van inwerkingtreding van dit decreet en bij de verlenging van een mandaat na de inwerkingtreding van dit decreet, ten minste van de geldelijke arbeidsvoorwaarden die zij genoten op de datum van inwerkingtreding van dit decreet.”

Volgens de memorie van toelichting wordt dezelfde waarborgregeling ingevoerd voor de zitpenningen en de vergoedingen van de leden van de raad van bestuur. Dat blijkt echter niet uit de tekst. Deze dient dan ook op dit punt te worden aangevuld.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS

Jo BAERT

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. §1. Dit decreet is van toepassing op:

- 1° de departementen en intern verzelfstandigde agentschappen zonder rechtspersoonlijkheid;
- 2° de intern verzelfstandigde agentschappen met rechtspersoonlijkheid;
- 3° de publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen;
- 4° de privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen;
- 5° de secretariaten van de strategische adviesraden;
- 6° de Vlaamse openbare instellingen De Watergroep, het Universitair Ziekenhuis Gent, de Vlaamse Radio- en Televisieomroep en het Vlaams Fonds voor de Letteren;
- 7° het Ondersteunend Centrum van het Agentschap voor Natuur en Bos, het Eigen Vermogen van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek, het Eigen Vermogen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek en het Eigen Vermogen Flanders Hydraulics;
- 8° de vzw's, voor zover het openbare instellingen betreft in de zin van artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en die, in overeenstemming met het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen, vermeld in verordening (EG) nr. 2223/96 van de Raad van 25 juni 1996 betreffende het Europees systeem van de nationale en regionale rekeningen in de gemeenschap, deel uitmaken van de Vlaamse deelstaatoverheid door onder sectorale code 13.12 te ressorteren, met uitsluiting van de universitaire instellingen, met inbegrip van hun patrimonium, en de hogescholen;
- 9° de handelsvennootschappen die, in overeenstemming met het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen, vermeld in verordening (EG) nr. 2223/96 van de Raad van 25 juni 1996 betreffende het Europees systeem van de nationale en regionale rekeningen in de gemeenschap, deel uitmaken van de Vlaamse deelstaatoverheid door onder sectorale code 13.12 te ressorteren.

§2. De vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid in de algemene vergadering van onderstaande entiteiten zijn ertoe gehouden om hun houding en stemgedrag te conformeren aan de bepalingen van dit decreet, onverminderd de in dit decreet voorziene uitzonderingsmogelijkheden waartoe de Vlaamse Regering kan beslissen: de handelsvennootschappen die, in overeenstemming met het Europees systeem van nationale en regionale rekeningen, vermeld in verordening (EG) nr. 2223/96 van de Raad van 25 juni 1996 betreffende het Europees systeem van de nationale en regionale rekeningen in de gemeen-

schap, in handen zijn van de Vlaamse deelstaatoverheid door onder sectorale code 11001 te ressorteren.

Art. 3. In dit decreet wordt verstaan onder:

- 1° raad van bestuur: het bestuursorgaan van een entiteit als vermeld in artikel 2, §1, 3°, 4°, 6°, 8° en 9°, dat over de bevoegdheden beschikt die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van de opdracht of het maatschappelijk doel van de voormelde entiteit;
- 2° regeringscommissaris: de persoon die de Vlaamse Regering aanwijst, ongeacht de benaming van zijn mandaat, om opdrachten uit te oefenen inzake informatieverstrekking en controle over de wettelijkheid en het algemeen belang in een entiteit als vermeld in artikel 2, §1, 3°, 4°, 6°, 8° en 9°;
- 3° jaarlijkse bezoldiging: het geïndexeerde jaarsalaris, inclusief toelagen en bonussen, maar uitgezonderd de sociale voordelen, voordelen van alle aard en onkostenvergoedingen;
- 4° jaarsalaris: het geïndexeerde jaarsalaris, exclusief toelagen en bonussen;
- 5° bonus: de aan de lijnmanager toegekende extra-bezoldiging, bovenop de jaarlijkse bezoldiging, ingevolge het behalen van de vooraf afgesproken doelstellingen.

Hoofdstuk 2. Raden van bestuur

Art. 4. Minimaal een derde van het aantal stemgerechtigde leden van de raad van bestuur is een onafhankelijke bestuurder.

De Vlaamse Regering kan op gemotiveerd verzoek van de entiteit, om gegronde redenen, een uitzondering toestaan op de bepaling van het eerste lid.

Art. 5. De raad van bestuur stelt de vereisten vast waaraan kandidaten voor het mandaat van onafhankelijk bestuurder moeten voldoen op het vlak van bekwaamheden, kennis en ervaring.

De raad van bestuur doet een open oproep tot kandidaatstelling voor een mandaat van onafhankelijk bestuurder. De oproep bevat een weergave van de vereisten waaraan kandidaten moeten voldoen en regelt de wijze van kandidaatstelling, waarbij minstens een curriculum vitae wordt voorgelegd.

De raad van bestuur vergelijkt de respectieve verdiensten van de kandidaten.

De onafhankelijke bestuurders worden uit lijsten van twee kandidaten per te begeven mandaat door de Vlaamse Regering aangesteld, op voordracht van de raad van bestuur.

Indien de entiteiten, vermeld in artikel 2, §1, 4°, 6°, 8° en 9°, onder wettelijke bepalingen vallen die de algemene vergadering bevoegd maken voor de aanstelling van de bestuurders, worden de onafhankelijke bestuurders aangesteld door de algemene vergadering, op voordracht van de raad van bestuur.

Art. 6. §1. De onafhankelijke bestuurder wordt aangesteld op grond van zijn deskundigheid inzake het algemeen bestuur van de entiteit, zijn specifieke deskundigheid inzake de inhoudelijke materie en het beleidsveld waarin de entiteit actief is, alsook zijn onafhankelijkheid ten aanzien van de deelgenoten en het dagelijks bestuur van de entiteit.

Onder deelgenoten als vermeld in het eerste lid, wordt verstaan: het Vlaamse Gewest, de Vlaamse Gemeenschap en de andere personen die participeren of vertegenwoordigd zijn in de entiteit.

§2. Voor het bepalen van de onafhankelijkheid, vermeld in paragraaf 1, zijn de criteria uit de corporategovernancecode voor beursgenoteerde bedrijven richtinggevend.

Art. 7. §1. In geval van ernstige redenen kunnen de onafhankelijke bestuurders te allen tijde worden ontslagen door de Vlaamse Regering, op voordracht van de raad van bestuur.

Indien de entiteiten, vermeld in artikel 2, §1, 4°, 6°, 8° en 9°, onder wettelijke bepalingen vallen die de algemene vergadering bevoegd maken voor het ontslag van de bestuurders, worden de onafhankelijke bestuurders ontslagen door de algemene vergadering, op voordracht van de raad van bestuur.

§2. Paragraaf 1 is niet van toepassing op de Vlaamse Regulator van de Electriciteits- en Gasmarkt.

Art. 8. §1. Om belangenvermenging te voorkomen leggen de leden van de raad van bestuur bij hun aanstelling een overzicht van hun andere lopende mandaten en activiteiten voor aan de voor de aanstelling bevoegde overheid.

Latere wijzigingen in mandaten of activiteiten worden eveneens voorgelegd.

§2. Als een bestuurder, rechtstreeks of onrechtstreeks, een belang van vermogensrechtelijke aard heeft dat strijdig is met een beslissing of een verrichting die tot de bevoegdheid behoort van de raad van bestuur, mag hij niet deelnemen aan de beraadslagingen van de raad van bestuur over deze verrichtingen of beslissingen, noch aan de stemming in dat verband.

Art. 9. De raad van bestuur stelt een deontologische code op voor haar leden.

Hoofdstuk 3. Statuut regeringscommissaris

Art. 10. §1. In het geval krachtens de reglementering tot oprichting van een entiteit, vermeld in artikel 2, §1, 3°, 4°, 6°, 8° en 9°, een regeringscommissaris wordt aangesteld bij deze entiteit, is de Vlaamse Regering bevoegd voor zijn aanstelling. Voor de aanstelling gaat de Vlaamse Regering na:

- 1° of de kandidaat voldoende beschikbaar is om zijn functie uit te oefenen;
- 2° via de voorlegging van een curriculum vitae, of de kandidaat over ervaring en kennis van het bestuur en de werking van de Vlaamse overheid en van de beslissingsprocessen en -procedures beschikt;
- 3° of de kandidaat geen enkele strafrechtelijke veroordeling heeft opgelopen die onvereenigbaar zou zijn met het mandaat van regeringscommissaris:
  - voor de kandidaat met de Belgische nationaliteit door de voorlegging van een recent uittreksel uit het strafregister en een verklaring op erewoord dat hij geen dergelijke veroordeling heeft opgelopen;
  - voor de kandidaat die niet beschikt over de Belgische nationaliteit: door een verklaring op erewoord dat hij geen dergelijke veroordeling heeft opgelopen;
- 4° of er bij de kandidaat geen rechtstreeks of onrechtstreeks functioneel of persoonlijk belangenconflict bestaat.

Naast de vereiste ervaring en kennis van het bestuur en de werking van de Vlaamse overheid en van de beslissingsprocessen en -procedures, vermeld in het eerste lid, 2°, geldt voor de functie van inhoudelijke commissaris die de minister onder wie de entiteit ressorteert vertegenwoordigt tevens de vereiste van een specifieke kennis van de inhoudelijke materie en van het beleidsveld waarin de betrokken entiteit actief is.

Naast de vereiste ervaring en kennis van het bestuur en de werking van de Vlaamse overheid en van de beslissingsprocessen en -procedures, vermeld in het eerste lid, 2°, geldt voor de functie van commissaris die de Vlaamse minister, bevoegd voor de financiën en de begrotingen vertegenwoordigt tevens de vereiste van inzicht en kennis inzake financiële en budgettaire aangelegenheden.

§2. Bij ontslag of overlijden van de regeringscommissaris of als hij een onverenigbaar ambt uitoefent, vervangt de Vlaamse Regering hem zo spoedig mogelijk conform de bepalingen, vermeld in paragraaf 1.

De Vlaamse Regering kan een plaatsvervanger aanstellen voor het geval de regeringscommissaris verhinderd is.

Art. 11. De Vlaamse Regering bepaalt bij de aanvang van de aanstelling tot regeringscommissaris, de omvang en inhoud van zijn functie.

Art. 12. Met behoud van de toepassing van andere onverenigbaarheden bepaald bij of krachtens een wet, een decreet, een besluit of de statuten is de opdracht van de regeringscommissaris onverenigbaar met het mandaat of ambt van:

- 1° lid van de Commissie van de Europese Unie;
- 2° lid van het Europees Parlement, de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat, het Vlaams Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement;
- 3° minister of staatssecretaris;
- 4° provinciegouverneur of lid van de deputatie van de provincieraad;
- 5° burgemeester, schepen of lid van het districtscollege;
- 6° voorzitter van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn;
- 7° bestuurder of personeelslid van de entiteit.

Als de regeringscommissaris in de loop van zijn mandaat aanvaardt om een ambt of mandaat als vermeld in het eerste lid uit te oefenen, wordt zijn mandaat van rechtswege beëindigd. Hij wordt vervangen door een regeringscommissaris die aangesteld wordt conform artikel 10, §1.

Art. 13. Met behoud van de toepassing van de verplichtingen bepaald bij of krachtens een wet of decreet, kan de regeringscommissaris inlichtingen waarvan hij in het kader van zijn opdrachten kennis gekregen heeft niet gebruiken of verspreiden, als het gebruik of de verspreiding van aard is om de belangen van de entiteit schade te berokkenen.

In toepassing van de uitzonderingsgronden in het decreet openbaarheid van bestuur van 26 maart 2004 wordt de briefwisseling tussen de regeringscommissaris en de minister die hem heeft voorgedragen voor aanstelling door de Vlaamse Regering als vertrouwelijk beschouwd.

Art. 14. De regeringscommissaris informeert zich over alle evoluties van de regelgeving betreffende zijn functie en de opdracht of het maatschappelijk doel van de entiteit waarbij hij is aangesteld.

Indien nodig kan de entiteit ten behoeve van de regeringscommissaris informatievergaderingen of vormingscursussen organiseren of financieren om de regeringscommissaris in de mogelijkheid te stellen om zijn permanente vorming te waarborgen.

Art. 15. De regeringscommissaris brengt over de toevertrouwde taken verslag uit bij de minister die hem heeft voorgedragen voor aanstelling door de Vlaamse Regering.

Art. 16. Het mandaat van regeringscommissaris vereist een vertrouwensrelatie met de Vlaamse Regering. Bij ontstentenis van deze vertrouwensrelatie kan de Vlaamse Regering het mandaat te allen tijde beëindigen.

Art. 17. De minister die hem heeft voorgedragen voor aanstelling door de Vlaamse Regering evalueert het werk van de regeringscommissaris. De Vlaamse Regering stelt hiervoor de evaluatieprocedure vast.

De evaluatie vindt minstens om de twee jaar plaats, op basis van een functiebeschrijving en competentieprofiel vastgesteld door de in het eerste lid vermelde minister bij de aanstelling van de regeringscommissaris. Van de evaluatie wordt een schriftelijke weerslag bijgehouden.

Hoofdstuk 4. Deontologie personeel

Art. 18. De entiteiten, vermeld in artikel 2, §1, 3°, 4°, 5°, 6°, 7°, 8° en 9°, stellen een deontologische code op voor hun personeelsleden.

De entiteiten, vermeld in artikel 2, §1, 3°, 4°, 5° en 6°, stellen een regeling op voor de bescherming van klokkenluiders.

Onder klokkenluiders als vermeld in het tweede lid, wordt verstaan: de personeelsleden die in de uitoefening van hun ambt nalatigheden, misbruiken of misdrijven binnen de entiteit waar ze zijn tewerkgesteld hebben vastgesteld en gemeld.

Hoofdstuk 5. Geldelijke bepalingen

Afdeling 1. Verloning

Art. 19. De jaarlijkse bezoldiging van de personeelsleden en de leden van de raad van bestuur van de entiteiten, vermeld in artikel 2, §1, mag niet meer bedragen dan de jaarlijkse bezoldiging van de minister-president van de Vlaamse Regering.

Het eerste lid is niet van toepassing op de artsen tewerkgesteld bij het UZ Gent.

De Vlaamse Regering kan, op advies van het Remuneratiecomité van de Vlaamse overheid, toestaan dat afgeweken wordt van de maximumbezoldiging, vermeld in het eerste lid.

Art. 20. Het is verboden om de jaarlijkse bezoldiging, sociale voordelen, voordelen van alle aard, onkostenvergoedingen en eventuele andere bezoldigingselementen geheel of gedeeltelijk toe te kennen in aandelen of aandelenopties.

Het is verboden de bezoldiging van personeelsleden, vermeld in het eerste lid, te betalen aan een managementsvennootschap.

Afdeling 2. Vertrekpremie

Art. 21. Als de arbeidsovereenkomst een vertrekpremie vaststelt, kan die premie hoogstens het bedrag van één vast jaarsalaris bedragen.

In afwijking van het eerste lid, wordt een hogere premie toegekend indien de wettelijke bepalingen inzake het arbeidsrecht hiertoe aanleiding geven.

De vertrekpremie omvat de opzegvergoeding, de eventuele vergoeding wegens concurrentiebeding, voordelen in natura of stortingen in een pensioenfonds die betrokkene ontvangt na beëindiging van de arbeidsovereenkomst.

Bij vrijwillig vertrek is er geen recht op een vertrekpremie.

Afdeling 3. Pensioenregeling

Art. 22. De pensioenregeling mag niet voordeliger zijn dan die van een minister van de Vlaamse Regering.

Het verbod, vermeld in het eerste lid, betreft zowel het te ontvangen bedrag, de persoonlijke bijdrage als de instapvoorwaarden in de aanvullende pensioenregeling.

Afdeling 4. Variabele verloning

Art. 23. Het bevoegde orgaan van de entiteit bepaalt het bedrag van de variabele verloning en houdt voor het bepalen van de omvang van het bedrag rekening met het langetermijnperspectief en de realisatie van financiële en niet-financiële doelstellingen.

Art. 24. Het bedrag van de variabele verloning is beperkt tot 20% van het jaarsalaris, inclusief mandaattoelage.

Afdeling 5. Transparantie

Art. 25. Het bedrag van de jaarlijkse bezoldiging, opgesplitst in vast en variabel gedeelte, de eventuele vertrekpremies, de zitpenningen en vergoedingen van de leden van de raad van bestuur, worden openbaar gemaakt door publicatie in het jaarverslag van de betrokken entiteit.

Het jaarverslag, vermeld in het eerste lid, wordt bekendgemaakt op de website van de entiteit.

Art. 26. De toekenningsmodaliteiten van de bedragen, vermeld in artikel 25, worden voor de entiteiten vermeld in artikel 2, §1, 1° tot en met 6°, jaarlijks door de entiteiten aan de Vlaamse minister bevoegd voor de Bestuurszaken toegestuurd, die ze op zijn beurt bezorgt aan de Vlaamse Regering.

Afdeling 6. Verruiming van het werkingsgebied van het Remuneratiecomité

Art. 27. De entiteiten, vermeld in artikel 2, §1, winnen voor strategische beloningskwesties het advies in van hetzij het Remuneratiecomité van de Vlaamse overheid, opgericht bij het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot oprichting van het remuneratiecomité van de Vlaamse overheid en tot regeling van de presentiegelden en vergoedingen van de leden, hetzij van het eigen remuneratiecomité.

Art. 28. De Remuneratiecomités bezorgen hun adviezen ter informatie aan de minister-president en de viceministers-presidenten van de Vlaamse Regering.

Hoofdstuk 6. Wijzigingsbepalingen

Art. 29. In artikel 18 van het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt de zinsnede “, de onafhankelijke leden uitgezonderd,” opgeheven;

2° paragraaf 2 wordt opgeheven;

3° in paragraaf 3 wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

“In geval van ernstige redenen kunnen de onafhankelijke bestuurders te allen tijde worden ontslagen door de Vlaamse Regering, op voordracht van de raad van bestuur.”.

Art. 30. In artikel 23, §1, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 27 april 2007, wordt het laatste lid opgeheven.

Hoofdstuk 7. Slot- en overgangsbepalingen

Art. 31. De Vlaamse Regering zendt binnen de 3 jaar na de inwerkingtreding van het decreet, en vervolgens om de drie jaar, aan het Vlaams Parlement een rapport over de wijze waarop het decreet is toegepast en doet eventueel de nodige voorstellen tot aanpassing van het decreet.

De entiteiten vermeld in artikel 2, §1, bezorgen hiertoe een rapport over de uitvoering van het decreet aan de Vlaamse minister bevoegd voor de bestuurszaken.

Art. 32. De samenstelling van de raden van bestuur wordt aangepast aan de bepaling van artikel 4, bij de eerstvolgende hernieuwing van de mandaten. Uiterlijk op 1 juli 2018 moet de samenstelling van de raden van bestuur aangepast zijn aan de bepaling, vermeld in artikel 4.

Art. 33. Ten aanzien van de beperkingen die in hoofdstuk 5 van dit decreet zijn opgenomen, genieten de personeelsleden of titularissen in dienst of aangesteld op de datum van inwerkingtreding van dit decreet en bij de verlenging van een mandaat na de inwerkingtreding van dit decreet, ten minste van de geldelijke arbeidsvoorwaarden die zij genoten op de datum van inwerkingtreding van dit decreet.

Brussel, 19 juli 2013

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand,

Geert BOURGEOIS